10 זייטען

פרייז 15 גראשען

NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

נייער פאלקסבלאט

14-טער יאהרגאנג | לאדז, דאנערשטאג פ' חקת ח' תמוז תרצ"ו | אדרעס: לאדז, פעטריקאווער 21 טעל. 224-71 Adres: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 1.06 | Łódź, Czwartek, 25 czerwca 1936 | № 146

אורטייל אין פראצעס

ווערט ארויסגעטראגען ווערען פרייטאג 5 א זייגער נאכמיטאג

אונערהערטע ארויסטרעטונגען פון די לעצטע ענדעקישע אדוואקאטען

אויף די נעכטיגע געריכטס - פארהאנדלונגען האבען נאך געהאט צו רעדען 9 ענדעקישע אדוואקאטען. דער ערשטער האט גערעדט אדוו .סטאניסלאוו בערגער. ער זאגט, אז פון יודישען צד האט מען דא געזאגט, אז אויסער די בעשולדיגטע, וועלכע זיצען אויף דער בעשולד־גונגס־באנק זענען נאך פארהאן מאראלישע מיטהעלפער. דאס האט מען געמיינט די קריסטליכע אדוואקאטען. יעדענפאלס האב איך נישט קיין שייכות דערמיט ווייל איך געהער נישט צו קיין שום פארטיי און בין א גרויער מענש פון גאס.

— אהן ספק — זאגט דער אדוואקאט — איז געשעהען א טראגעדיע.

איך בעדויער אזוי גוט די פאלאקען ווי די יודען, די פשיטיקער מלחמה, ווי מ'האט זי דא אנגערופען איז געענדיגט,

אבער עס קומט פאר א צווייטע שלאכט. דא קומט פאר א שלאכט וועגען אמת און אין דעם קאמף טאר מען זיך נישט בענוצען מיט קיין ארגומענטען, וועלכע וועלען צום אמת נישט דערפיהרען.

די יודען האבען געפרובט דא פעסטצושטעלען, אז די פויערים האבען צוגעגרייט די אונרוהען פון 9 מערץ, אבער ס'איז א פאקט, אז יודען האבען זיך צוגעגרייט אנ'אליבי פאר דעם דאזיגען טאג. אין דעלעגאציעס צו דער מאכט האבען זיי זיך נישט איינמאל פעררופען אויף דעם 9 מערץ, אויב אימיצער פעררופט זיך אויף דער דאזיגער דאטע, מוז ער וועגען דעם עפיס וויסען. מוז ער עפיס פלאנעווען, ווייל פון דעם פוילישען צד איז דאס נישט געווען און דער סטאראסטע האט ערקלערט, אז ס'איז נישט געווען קיין שום חשד,

אז דער טאג פון 9-טען מערץ זאל זיך טראגיש ענדיגען

דער סטאראסטע האט אפילו ערקלערט, אז מ'האט נישט געדארפט אויף דעם טאג קיין שום ספעציעלע פאליציי־שוץ.

דאס נקמה־געפיהל ביי יודען איז זעהר ענטוויקעלט. זיי פרעדיגען דעם „עין תחת עין".

אויף דעם רוה־יגען אביקאט האבען יודען געענטפערט מיט שאסען, וועלכע זענען געקומען פון לעסקא'ס הויז. דאס זענען געווען פראוואקאטארישע שאסען. אין איין מאמענט האט זיך געענדערט דאס בילד. ס'איז געשטערט געווארען די רוה. ס'האט זיך אנגעהויבען די טראגעדיע.

דער פוילישער פויער האט נישט געקענט מעהר פערטראגען ווען ער האט געזעהן פויליש בלוט אויף דער אור־פוילישער ערד

אדוו. בערגער ענדיגט מיט ציטירען די בעקאנטע תפילה: „פערגיב אונז אונזערע זינד, אזוי ווי מיר פערגיבען די זינד פון די שולדיגע", און ווענדענדיג זיך צום געריכט זאגט ער:

— די גאנצע געזעלשאפט וועט אויף אייער אורטייל. דער אורטייל דארף אפוואשען די חרפה מיט וועלכער מ'האט אונז דא געפרובט צו בעדעקען. איך גלויב, אז דער אורטייל וועט געהען טאקע אין דער ריכטונג און וועט זיין א גערעכטער. יוען עס זאל זיין אנדערש, וואלט איך נאך געמוזט נאך וויספיאנסקין זאגען: „האסט געהאט כאם א גילדענעם הארן, און ס'איז דיר געבליבען נאר א שנור".

דאן רעדט דער צווייטער ענדעקישער אדוואקאט קולעטשקא. ער זאגט, אז דער באיקאט אין פוילען איז נישט קיין נייעס. נאך

פאר דער מלחמה ווען די יודען האבען געוועהלט אין דער דומא דעם נישט־פאלאק (?) יאגעללא, האט דאס פוילישע פאלק דערויף רעאגירט מיט באיקאט.

דער באיקאט איז נישט נאר א נעגאטיווע ערשיינונג נאר אויך א פאזיטיווע. ס'דערהויבט זיך דער מצב פון פוילישען פויער. יודען זענען שטענדיג געווען א דעסטרוקטיוער עלעמענט. בעת דער רוסישער אקופאציע, זענען זיי געווען רוסיפיקאטארען, דערפון האבען זיי געצויגען פאר זיך נוצען. דער פוילישער נאציאנאליזם האט זיך געשטעלט דעם דעוויז:

„קאמף מיט יודען"

מ'האט זיך דא פעררופען אויף דער פוילישער טראדיציע. געוויס איז אזוי געווען. אבער די יודען האבען שפעטער אונז פעררראטען, האבען געבראכען די טראדיציע און דער באיקאט איז געווארען א דרינגענדע בעדערפניש. די יודען זענען 80 פראצ. אין דער אינדוסטריע, 95 פראצענט אין דעם קרעדיט, 90 פראצענט אין האנדעל, 75 פראצענט אין הויז - אייגענטום. דאס עווי יוט, יוי פערקנעכטעט דאס פוילישע פאלק איז ביי יודען. שילער(?) האט געשילדערט די יודישע נשמה אין דעם וואונדערבארען ווערק „שיילאק" (דער גאנצער זאל שיסט ארויס מיט א הילכיג געלעכטער. אפילו דער געריכטס־טריבונאל לאכט צוליב דער „קעניש" פון ענדעקישען אדוואקאט, אז שילער האט אנגעשריבען „שיילאק"). מ'דארף זעהען, זאגט ווייטער דער ענדעק,

אז שיילאק זאל לאנג אין פוילען נישט אנהאלטען.

דער אדוואקאט שומאנסקי האט פערגלייכט די פשיטיקער געשעהענישען מיט צארישע פאגראמען אלס פאלאקען האבען מיר קיין שום שייכות נישט מיט רוסישע פאגראמען. א פאגראם ווערט פלאנמעסיג צוגעגרייט. דא האבען די פויערים רעאגירט נאך דער יודישער פראוואקאציע.

דער ענדעק בעליידיגט דאן אויף א געמיינעם אופן דעם אדוואקאט בערענסאן. ער זאגט: אדוו. בערענסאן האט זיך דא פעררופען אויף זיין אויטייל אין קאמף פאר דער בעפרייאונג פון פוילען. אבער פילסודסקי האט דאך געזאגט,

אז ס'זענען געווען אויך אזעלכע, וועלכע האבען זיך ארויפגעכאפט אויפן צוג, וואס האט געהייסען „בעפרייאונג".

דער צוג איז אבער שוין אוועק פיל ווייטער.

דער פראקוראר האט דא געטרוימט וועגען א קרייץ, וועלכער זאל אויך ארומנעמען די יודען. דאס וועט אבער קיינמאל נישט זיין. דער קרייץ און דער שטערן וועלען קיינמאל נישט געהען צוזאמען.

ווען איהר, הערען ריכטער, וועט נישט ארויסגעבען קיין גערעכטען אורטייל, וועט איהר זיין פעראנטווארטליך פאר דער צוקונפט.

(ווייטער זעה 3־טע זייט)

נאך א יוד דערהרג'עט אין א"י

די כוואליע פון בלוטיגע אראבישע טעראר ווערט נישט איינגעשטילט

ירושלים, 24 (יט"א טעלעגראפיש)

אין אפיציעלען קאמוניקאט פון היינט אין אווענד זענען פערעפענטליכט פאלגענדע פאלען פון אראבישען טעראר:

— א מיליטערישער קאנוואי, וואס האט בעגלייט א טראנספארט סחורה פון דער פאטאשבעזעלשאפט ביים ים המלח איז בעשאסען געווארען אויפ'ן וועג יריחו—ירושלים. פאליציי האט די טערראריסטען אפגעשטויסען. קיין קרבנות זענען נישט געפאלען.

— עס זענען פארגעקומען שיסערייען אין בית־לחם, כפר חיים, נבה יעקב. איין יוד איז פערוואונדעט געווארען.

— מיליטער האט ארויסגעפיהרט א רעווי. ע איז דארף באלאה, וואו עס איז געפונען געווארען געוועהר און אמוניציע. אלס קאלעקטיווע שטראף איז אינ'ם דארף רעקוויזירט געווארען ד תבואה. 9 אראבער זענען דערביי ארעסטירט געווארען און 12 זענען פערהאלטען אין דער אויספארשונג.

נעבען בית־אלפא האבען אראבישע טעראריסטען בעשאסען א מיליטערישען פאטרול.

1 אראבער איז דערהרגעט געווארען

מ'האט ביי איהם געפונען א ביקס מיט 43 קוילען.

— נעבען סעדזשארא איז בעשאסען געווארען א מיליטערישער פאטרול. איין אונטעראפיציר איז לייכט פערוואונדעט געווארען.

— היינט זענען דורך אראבישע טעראריסטען בעשאסען געווארען מיליטערישע אויטאס: נעבען צפת, כנרת און טול־כרם. די מיליטערישע קאנוואיען האבען געענטפערט מיט פייער. מ'גלויבט, אז עס זענען דא קרבנות.

— בעת א רעוויזיע אין חיפה האט מען ביי איין אראבער געפונען א באמבע, אנ'אויטאמאטישען רעוואלווער און אמוניציע.

— בעת א רעוויזיע אינ'ם אראבישען דארף דזשאבא האבען זיך די אראבער געגענגעשטעלט דעם מיליטער.

2 אראבער זענען דערהרגעט געווארען און 3 פערוואונדעט

דאס מיליטער האט קיינעם נישט געשעדיגט.

— די באהדליניע ראפא—כאנינוס (דרום־ארץ־ישראל) איז בעשעדיגט געווארען דורך אראבישע טעראריסטען. די אראבישע ארבייטער זענען בעשאסען געווארען דורך די טעראריסטען.

— ערפאלגלאזע אנפאלען פון די אראבער זענען געמאכט געווארען אין ראפעלעין, קלקליא און אין רמלה.

— שיסערייען זענען פארגעקומען אין די געגענדען פון לוד און שלאטרון.

— 3 באמבעס זענען אויפגעריסען געווארען אין באר שבע און עזה. עס זענען פארהאן געהיסע היזקות.

— אין בריטישען קרייז־געריכט אין יפו איז, אונטער'ן פארזיץ פונ'ם ריכטער קאפלענד, פארגעקומען דער ערשטער פראצעס פון די אראבער, וועלכע האבען זיך דעם 1 אפריל בעטייליגט אין די עקסצעסען געגען יודען. איין אראבער, וואס האט אונטערגעצונדען א יודיש הויז, איז פערמשפט געווארען אויף 5 יאהר תפיסה. נאך 5 אראבער האבען פאר אונטערצינדונגען בעקומען שטראפען פון 1 ביז 2 יאהר.

— מחמת דעם, וואס

דער אראבישער שטרייק ווייזט ארויס א שוואכערע טענדענץ

רופט און מונטערט דער אראבישער קאמיטעט דעם שטרייק פארטצוזעצען. אין שייכות דערמיט זענען היינט אין פערשידענע ערטער פערשפרייט געווארען ענטשפרעכענדע פראקלאמאציעס.

— היינט, מיטוואך, 10 אין אווענד, האבען אראבישע טעראריסטען געמאכט אנ'איבערפאל אויף דער יודישער קאלאניע „עטרות". האלב 12 האט נאך געדויערט די שיסעריי. עס איז שוין בעוואוסט, אז פון דער שיסעריי איז אומגעקומען דער יודישער איינוואוינער היים גאלאוויצקי.

די אראבער האבען די קאלאניע ארומגערינגעלט פון 3 זייטען און געשאסען אויף א מרחק פון 100 יארד. עס זענען אלארמירט געווארען גרויסע פאליציי־ און מיליטער־אפטיילונגען. גאלאוויצקי — איז דער 35־טער יודישער קרבן.

— אין עין־כרם נעבען ירושלים האט אנאראבישע דעמאנסטראציע איבע געגעבען דער רעגירונג א פעטיציע. די דעמאנסטראציע איז צוטריבען געווארען.

— אין ירושלים זענען ארעסטירט געווארען 2 אראבער, וועלכע האבען געשאטען טשוועקעס אויף די וועגען.

— אין טבריה האבען אראבער געשאסען אויף א יוד. זיי האבען איהם נישט געטראפען.

— אראבער האבען געפרובט אנצוצינדען די סינאגאגע אין מאנשיא, אויף דער גרעניץ תל־אביב — יפו. דער פרוב איז נישט געלונגען.

— א מיליטערישער קאנוואי ציוישען חיפה—תל־אביב נעבען קלטליה, האט אנגעטראפען אויף א בלאקירטען וועג. בעת דער קאנוואי האט זיך גענומען צו בעזייטיגען די שטערונגען, איז ער פון א בעהעלטעניש בעשאסען געווארען. דאס מיליטער האט געעפענט א פייער, און געגעבען סיגנאלען צו אנ'אעראפלאן, וועלכער איז צופעליג פערבייגעפלויגען. די טעראריסטען זענען אפגעשטויסען געווארען. דער קאנוואי איז אוועק אינם ווייטערדיגען וועג קיין תל־אביב.

ירושלים, 24 (יט"א טעלעגראפיש)

דער הויך־קאמיסאר וואוקאפ איז היינט געקומען צופליהען פון עמק און געלאנדעט אין עפולה.

די פארשטייער פון די יודישע קאלאניסטען, וועלכע זענען דורך איהם אויפגענומען געווארען, האבען ארויסגעשטעלט פאדערונגען, אז — די אמטען זאלען אריבערגעטראגען ווערען פון נוצרת קיין עפולה; אז ס'זאל געבויט ווערען א שאסיי צווישען גינגר צו נהלל, און אז די רעגירונג זאל אויסצאהלען די יודישע קאלאניסטען ענטשעדיגונג פאר די היזקות פון דעם אראבישען טערא. וואוקאפ האט געענטפערט, אז ער איז גרייט צו

פערגרעסערן די קרעפטען פון דער ספעציעלער יודישער פאליציי

און אויסגעדריקט זיין בעדויערן צוליב די יודישע פערלוסטען

ירושלים, 24 (יט"א טעלעגראפיש)

דער שרון־קארעספאנדענט פון „הבוקר" טיילט מיט, אז אין שרון זענען בעמע קז ג'וואן'ען 5 פערדעכטיגע אראבישע גרופען פון 40—50 מאן, אונגעטון אין כאקי־אוניפארמען. א אראבישער שומר האט געהאט מיט זיי א שמועס, און אויף דער פראגע, וואו זיי געהען, האבען זיי געענטפערט, דאס זיי זענען אנטלאפען פון שכם, טול כרם, און זיי געהען קיין וואדי־האלף. אין שרון גלויבט מען אז דאס זענען רעשטלעך פון אראבער־באנדעס, וואס זענען פערטריבען געווארען דורכ'ן מיליטער נאך דער שלאכט אין דער געגענד פון דער תפיסה אין נור אל שמש.

ירושלים, 24 (יט"א טעלעגראפיש)

נישט קוקענדיג אויף דעם שארפען אראבישען טעראר פון די לעצטע 9 וואכען, האט זיך

די יודישע עליה קיין ארץ ישראל נישט אויפגעהאלטען

דער היינט־פערעפענטליכטער רעגיו ונגס־בעריכט איז מודיע, אז אין חודש מאי זענען אנגעקומען קיין ארץ־ישראל 2,269 עולים — דערונטער 183 פון דער קאפיטאליסטישער קאטעגאריע מיט א מינימום פערמעגען פון טויזענד פונט יעדערער.

ירושלים, 24 (יט"א טעלעגראפיש)

„פעלעסטין" טיילט מיט, אז פונ'ם אלטשטאט אין יפו, וואו עס זענען די טעג צושטערט געווארען עטליכע צעהנדליג הייזער מיט'ן צוועק צו בויען דעם נייעם וועג — וועלען איצט אפגערוימט ווערען פרישע 150 הייזער.

א נייער באמבע - אויפרייס

ירושלים, 24 (יט"א טעלעגראפיש)

אין רוממה איז געווארפען געווארען א באמבע אין א הויז פון א יודישען שאפער נעבען דעם יודישען מושב־זקנים.

די באמבע האט עקספלאדירט. קיינער האט נישט געליטען.

ס'איז אויך פערניכטעט געווארען א גרויסע מאשין פון שטיין־האקען אין א יודישער שטיין־האקעריי.

צוטרוי-וואָטום פאַר בלום'ס רעגירונג

אנגענומען מיט 382 שטימען געגען 198

פּאַריז, 34. (ספ: טעל.) די נאַכט-זיצונג פון'ם פּאַרלאַמענט, אויף וועלכער עס האָט זיך 1 א זייגער מיט 15 מינוט פערענדיגט די דיסקוסיע איבער'ן עקספּאָזע פון'ם אויסערן-מיניסטער דעלבאָ – האָט מיט 382 שטימען געגען 298 אויסגעדריקט צוטרוי דער רעגירונג.

פּאַריז, 24. (ספ. טעל.) די שטרייק-סיטואציע האָט זיך ווייטער פערבעסערט, בסך הכל שטרייק איצט אין פראַנקרייך אַנ'ערך 200,000 מאַן.

די ענגלישע קעניגליכע קאָמיסיע צו אויספאָרשען די לאַגע אין ארץ-ישראל

אינטערפּעלאַציעס אין ענגלישען פּאַרלאַמענט

לאָנדאָן, 24 (יט"א טעלעגראַפיש)

אויף דער היינטיגער זיצונג פון ענגלישען פּאַרלאַמענט, האָט דער קאָלאָניען-מיניסטער אָרמסבי-גאָר אָפּגעגעבען אַנ'ערקלערונג, אַז די רעגירונג פיהרט איצט אונטערהאַנדלונגען מיט פערשידענע פּערזענליכקייטען, וועלכע דאַרפען אנטייל נעהמען אין דער קעניגליכער קאָנטראָל-קאָמיסיע, וועלכע דאַרף אויספאָרשען די לאַגע אין פּאַלעסטינאַ.

דער מיניסטער האָט אָבער ערקלערט, אַז ער קען נישט אָנגעבען די נעמען פון די דאָזיגע פּערזענליכקייטען.

דער קאָמוניסטישער דעפּוטאַט גאַלאַגער האָט אינטערפּעלירט דעם מיניסטער וועגען די היזער אין אַלטשטאָט אין יפו, וועלכע זענען אויפגעריסען געוואָרען, כדי אַדורכצופיהרען אַ שאָסיי. דער דעפּ. האָט ערקלערט, אַז די איינוואוינער זענען עוואַקויִרט געוואָרען אָהן יאַרנונגען און האָבען נישט געהאַט קיין צייט זיך צו דינגען וואוינונגען.

דער מיניסטער האָט דעריין געלייקנט. ער האָט ערקלערט, אַז אַלע עוואַקואירטע האָבען בעקומען וואוינונגען און די אייגענטימער פון די צעריסענע הייזער האָבען בעקומען ענטשעדיגונג. קיין שום אומגליקס-פאַל איז ביי דער אַקציע נישט געווען.

דעפּ. גאַלאַכער פרעגט ווייטער, צי די בריטישע זעלנער האָבען זיך ברוטאַל בעגאַנגען בנוגע די אַראַבישע איינוואוינער אין דאָרף יאַדושור, אויף וועלכען ס'איז אַרויפגעלעגט געוואָרען אַ קאָלעקטיווע שטראָף. לויט די רייד פון דעפּ. גאַלאַכער האָבען זיך די בריטישע זעלנער געוואָלט בעגעהן ברוטאַל אפילו מיט פרויען.

דער מיניסטער האָט געענטפערט, אַז ער קען נישט דעריין גלויבען, יעדע פאַל ווע ער אַרויס-פאָדערן פון פּאַלעסטינאַ אַלע מאַטעריאַלן וו גן דעם

דעפּ. גאַלאַכער פרעגט ווייטער, צי די רעגירונג איז נישט נוטה אָפּצושאַפען די קאָלעקטיווע שטראָפען?

דער מיניסטער ענטפערט, אַז נישט.

אַ צווייטער דעפּוטאַט פרעגט דעם אויסערן-מיניסטער, צי ס'איז אמת די ידיעה, אַז איטאַליען האָט געפּלאַנט אַנ'אָנפאַל אויף עגיפטען, אַזוילכע דאָקומענטען האָט מען געוואָלט געפינען אין אַנ'איטאַליענישען אַעראָפּלאַן, וועלכער האָט זיך אָפּ-געלאָזען אין סודאַן.

אַ קאָנסערוואַטיווער דעפּוטאַט פרעגט צי די ענגלישע רעגירונג וועט ווייטער טאָלערירען די אַנטי-ענגלישע אַגיטאַציע אין איטאַליענישען ראַדיאָ.

דער מיניסטער האָט געענטפערט, אַז די רעגירונג וועט שענקען מעהר אויפמערקזאַמקייט דער דאָזיגער פראַגע.

לאָרד מעלטשעט פּאָלעמיזירט

וועגען דער יודישער נאַציאָנאַלער היים און די אַראַבישע פּרעטענזיעס

איטאַליען צוגעגרייט די טעראָר-אַקציע?

לאָנדאָן, 24 (יט"א טעלעגראַפיש)

אין היינטיגען „דיילי מייל" איז אָפּגעדרוקט אַנ'אַרטיקעל פון לאָרד מעלטשעט, אין וועלכען ער פּאָלעמיזירט מיט די אַראַבישע אַרגומענטען.

לאָרד מעלטשעט שרייבט, אַז די אַראַבער האָבען קיינמאָל נישט בעקומען קיין פערזיכערונג אויף פּאַלעסטינאַ, דאַקעגען האָבען די יודען בעקומען די אינטערנאַציאָנאַלע גאַראַנטיע אויף אויסצובויען די נאַציאָנאַלע היים.

דער לאָרד וויזט אָן אויף די גרונדלאָזע טענות פון די אַראַבער, אַז די אונטערהען זענען אויסגעבראָכען צוליב דעם, וואָס די יודען האָבען אָפּגעקויפט אַ העלפט פון אַראַבישען באָדען. ס'איז אויך פאַלש די בעהויפּטונג, אַז די יודישע עקס-טרעמיסטען האָבען אַרויסגערופען די געשעהענישען ער בּאַווונדערט דאָס געדולד און איינגעהאַלטענקייט פון דעם יודישען ישוב.

דער „ניוס כראָניקל" ברענגט אַ סענסאַציאָנעלע מעלדונג, אַז דער איטאַליענישער קאָנסול אין ירושלים האָט דריי חדשים געוואָלט אין איטאַליען און פון דאָרט צוגעגרייט די טעראָר-אַקציע אין פּאַלעסטינאַ.

סכנה פון א נייער גזירה

כּוּמרשטער רעמאַנט פון די מערק אין פערשידענע שטעט און שטעטלעך

וואַרשאַ, 24 (טעלעפאָניש)

אין משך פון די לעצטע 2 טעג איז אָנגעקומען אַ גרויסע צאָהל יודישע דעלעגאַציעס פון פערשידענע שטעטלעך אין וואָלין, פון די קרעסען, פון טשענסטאָכאָוו, גאַרוואָלין, נאָווי-דוואָר א. א.

געקומען זענען זיי צו די ווירטשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס מיט אַ ווייגעשריי, אַז די מאַגיסטראַטען אין זייערע שטעט און שטעטלעך זענען געפאַלען אויף אַ נייער המצאה אויף אַ צוואַנגס-אופן צו רעמאָנטירען און איבערפאָרמירען די מערק די כּוונה איז פּטור צו ווערען די יודישע מאַרק-שטייער.

אין די יודישע סוחרישע אָרגאַניזאַציעס איז דעריבער דורכגעפיהרט געוואָרען אַ רעגיסטראַציע פון אַלע מאַרק-שטייער, און מאָרגען וועט זיך וועגען דעם ענין ווענדען אַ דעלעגאַציע צום פּרעמיער, פינאַנץ-מיניסטער און האַנדעלס-מיניסטער. אָנווייזענדיג אין אַ מעמאָריאַל, אַז די געפּלאַנטע צוואַנגס-רעמאָנטען וועלען דערפיהרען טויזענדער יודישע משפחות צו פערלירען זייערע פּרנסות און צו פולשטענדיגער רואינע. זעלבסטפערשטענדליך, אַז זיי וועלען צוליב דעם פערלירען די מעגליכקייט צו צאָהלען שטייערן, און ס'וועלען דאַרפען ממילא אויך ליידען די מלוכה-פינאַנסען.

די דעלעגאַציע וועט פאָדערן נישט דערלאָזען אַדורכצופיהרען די גזירה.

גרויסער פּאָליטישער אַרעסט אין וואַרשאַ

וואַרשאַ, 24 (טעלעפאָניש) נעכטען האָט די פּאָליטישע פּאָליציי אַדורכגעפיהרט אַ רעוויזיע אינ'ם הויז אויף פּלאַץ מוראַנאָווסקי נומער 1 און אַרעסטירט 18 פּערזאָן, אַלס פערדעכטיגע אין קאָמוניסטישער טעטיגקייט.

אינטערנאַציאָנאַלער טעקסטיל-קאָנגרעס אין וואַרשאַ

וואַרשאַ, 24 (טעלעפאָניש) היינט, 10 אינדערפריה האָט זיך אין זאַל פון דער „רעסורסאַ קופיעצקאַ" געעפענט די אינטערנאַציאָנאַלע טעקסטיל קאָנפערענץ. ביי דער דערעפנונג האָט געהאַלטען אַ לענגערע רעדע אין ענגליש דער האַנדעלס-אינדוסטריע-מיניסטער, אַנטאָני ראָמאַן.

פּאָרזיצער פון דער גרויסער קאָנפערענץ, וועלכע וועט דויערן 2 טעג, איז וו.שען (פּוילען).

בּסגרעניצטער אויטאָבוס-פערקעהר

צווישען תּל-אביב און די קאָלאָניעס פון יהודה

ירושלים, 24 (יט"א טעלעגראַפיש)

לויט אַ פעראָרדנונג פון דער מאַכט, איז בע-גרעניצט געוואָרען דער אויטאָבוס-פערקעהר צווישען תּל-אביב און די קאָלאָניעס פון יהודה טעגליך וועלען אויף דעם וועג נאָר קורסירען צו 5 אויטאָבוסען.

די מאַכט האָט צוגעטיילט די דאָזיגע אויטאָבוסען ספּעציעלע וואַכען.

Doktór Z.

HENRYKOWSKI

ספּעציעל-אַרצט פאַר מענער - שוועכע, ווענערישע און הויט-קראַנקהייטען

טראַוגוטאַ 9 טעל. 262-98

נעמט אָן פון 8—1 און פון 5—9 אָוונט
זונטאָג פון 9 פריה ביז 12.30 מיטאָג
פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פּרייזען

Dr. med. H. LUBICZ

צוריקגעקעהרט

ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראַנקהייטען

צעגעלניאַנאַ 7 (פריהער 43), טעלעפאָן 141-32
עמפּפאַנגס-שעה'ן 8-10. 12-2 און 5-8 אָוונט

Dr. med. Trepman

ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפילים און הויט-קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער-שוועכע.

זאַוואַדזקאַ 6, טעל. 234-12

נעמט אָן פון 8—11 נאָכמ. און פון 6—8 אָוונד.

צו די ה"ה גנבים!

זונטאָג האָט מען מיך בע'גנב'עט אויף דער קאָפּערניקאַ 16, אַ זילבערנע בעשטעק. אַ גאָלדען דאַמען-זייגערל און עטליכע ווערט-פּאַפּירען. איך בעט געגען גוטע בעלוינונג אָפּצוברענגען אָדער טעלעפאָניש זיך מיט מיר צו פערשטענדיגען נומער 138-88. דיסקרעציע געזיכערט.

אכטונג

100-טער מענשען

האָבען זיך שוין איבערצייגט, אַז די בעסטע

היגיענישע טאַפּטשאַנען

מאַזעטקעס און מאַטראַצען

ווי אויך פערשידענע טאַפּוציר-אַרבייט זענען נאָר צו בעקומען אין דער 1-טער לאָדזער ווערקשטאַט פון אויסגעבעסערטע היגיענישע טאַפּטשאַנען און מאַטראַצען

א. „ZURMA" פ.

אינה. ל. מרוז

Łódź, Cegielniana 58

סאָלידע און פּינקטליכע אויספיהרונג

Dr. med. Niewiażski

ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפילים און הויט - קראַנקהייטען. בעהאַנדלונג פון מענער - שוועכע

אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40

פראָנט, 1טער שטאָק

נעהמט אָן פון 8-11 און פון 5-9 אָוונט
זונטאָג און יום טוב פון 8-1 נאָכמיטאָג
ספּעציעלער וואַרטע - זאַל פאַר פרויען

אונזער אויפריכטיגען מיט געפיהל דריקען מיר אויס דער פאַמיליע גרינער צום טויט פון זיין פרוי און מוטער, אונזער קוזינקע

פריידע נ"ע

זייט געטרייסט מיט המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים. בעריש שווארץ

Dr.

Wajnberg

צוריקגעקעהרט

ספּעציאַליסט פאַר לונגען-, האַרץ- און סקלעראָז קראַנקהייטען

פּיעטריקאָווער 145

טעל. 126-02.

נעמט אָן פון 9-10 פריה, 3-5, 8-9 אָוו.

Dr. med.

A. STILLER

אינערליכע קראַנקהייטען

צוריקגעקעהרט

נעהמט אָן פון 4-8

פּילסודסקיעגאָ 15.

טעל. 206-75. פראָנט, 2. שטאָק

Dr. med. LEON FAMILIER

אינערליכע און קינדער - קראַנקהייטען

שערפּיעז 37 (פּענעדיקטאַ 6.)

נעהמט אָן פון 5—7 אָוונט.

לאַפּרושי מאיסורה

דער געניזלער

וואַלף יאַקובאָוויטש,

פּילסודסקיעגאָ 13

איז געאַסר'ט און מען טאָר ביי איהם נישט קויפען קיין עופות אויף כשר. און וועמ'ער עס וועט האָבען גענוצט, מוז פרעגען אַ שאלה אויף די כּלים.

ועד הרבנים

עם ועד הכשרות בלודז

געדענקט, שטשעשליווי

ביי

אַ גרויסער אויסוואַהל פון

אָריגינעלע בּיליגער און טאַמאַשאָווער סחורות

אויף אַנציגער און פּאַלטענס

פון די בעסטע קוואַליטעטען ווי אויך פערשידענע רעשטען

מיט 30% בּיליגער

קומט און איבערצייגט אייך!

R. Szczęśliwy

לאָדז, 5 נאָוואָמיעסקאַ 5

טעל. 156-09.

געדענקט פראָנט II שטאָק.

שולח אני בזה את ברכתי העמוקה ברכת מזל-טוב לאהובי ויקירי

מוה"ר דוד בער ראַדזינער

לתור כלילת בנו המהולל מר חיים מ"מ שרה-דינה תחי' למשפחת אורבאך.

יזכה לבנות ביתו על הרי ציון וירושלים.

ליב פיינגולד ורעיתו.

אַ האַרציגען מזל-טוב

ווינשען מיר אונזער ליבען פעטער

יעקב ווינטרויב און פרוי

צו דער חתונה פון זייער ליבע טאָכטער

לאה תחי'

לייב פיינגאָלד און פרוי.

אכטונג, הויז-בעזיצער!

ווען איהר רעמאָנטירט אייערע הייזער אָדער וואוינונגען, געדענקט, אַז דאָס אַלטע

פאַרבען- און כעמיקאַליען-געשעפט א.פ.

„ל. ה. בערגער"

לאָדז, דרעוונאָווסקאַ 5, טעל. 133-39

איז ווידער געעפענט און וועט די קונדשאַפט צופרידען שטעלען. בעמערקונג: צעמענט אויף לאַגער.

פּרעמיער און וויצע-פּרעמיער

האבען געהאלטען רעדעס אויף דער נעכטיגער זיצונג פון סענאט

שארפער אינצידענט מיט סען. היימאן-יארעצקי

וו א ר ש א, 24. (טעל.) אויף דער היינטיגער זיצונג פון סענאט האט דער סענאט-מארשאלעק, נאכ'ן צוטרעטען צו דעם טאג-ארדענונג, געגעבען א ווארט דעם פרעמיער גען. סלאוואי סקלאדקאווסקי וועלכער האט געזאגט:

— עס וואלט זיכער געווען א מיסברויכען מיט צייט און געדולד פונ'ם הויכען הויז, ווען איך וואלט זיך דערוואגט צו איבערחזרן מיין רעדע, וועלכע איך האב מיט עטליכע וואכען צוריק געהאלטען אין סיים, די פארלאמענטארישע רעכט זע-נען אבער אלטע, און געוויסע פארמען זענען אזוי אנגענומען, אז דער זעלבסטפערהיטונגס-געפיהל האט מיר געזאגט: דו מוזט דאך עפּיס זאגען. איך האב זיך אבער בעמיהט דעם געפיהל צו בעהער-שען, בעמיהט זיך אריבערצוגיין איבערן זעלבסט-פערהיטונגס-געפיהל צו דעם טאג-ארדענונג, און קיין שום רעדע האב איך גישט צוגעגרייט, ווייל, הויכער סענאט, דאס וואלט דאך געווען בלויז א ריין-אויסערליכע אכטונגס-אויסדרוק.

די דאזיגע רעדע מעהר אדער ווענינער גליקליך קאמפּאנירט, וואלט ווי יעדער אנדערע, פערנומען די מוחות פון די צוהערער אויף א צוויי טעג, און וואלט פערניכטעט א רייה זעצער-שריפט. חוץ מזה וואלט זי נישט געהאט קיין שום ווירקונג אויף דעם פערלויף פון די געשעהענישען, דעריבער וואלט איך נאר געוואלט בעטען דעם הויכען סענאט, דאס ער זאל בעספר אנערקענען מיין גוטען ווילען פאר ארבייט, איידער פאר'ן צו-הערן צו וויפעל נייע רעדעס. איך בעט אלזא דעם הויכען סענאט, ער זאל נעהמען צו קענטעניש בלויז דעם פאקט פונם איבערנעהמען דורך מיר — אויפ'ן בעפעהל פונם מלוכה-פרעזידענט און גענ. רידז שמיגלי — די אנפיהרונג פון דער רעגירונג און אז ער זאל מיר אין מיין ארבייט העלפען.

בלויז ביי דער מיטהילף פון דעם הויכען סענאט וועט דער רעגירונג געלינגען אדורכצו-פיהרען — נאטירליך, נישט אלץ, וואס מיר וואל-טען געוואלט, נאר כאטשבי א טייל פון אונזערע כוונות.

דער פרעמיער האט פערענדיגט די דאזיגע רעדע זיינע, אז דער סענאט זאל איהם העלפען צו בעקומען די נויטיגע פולמאכטען.

* * *

בעת דער דיסקוסיע איבער דעם ענין פול-מאכטען, האט בעקומען א ווארט דער וויצע-פרעמ-יער קוויאטקאווסקי, וועלכער האט איבערגעחזרט די ראשי פרקים פון זיין ריכט-ליניע ווענען וועלכער ער האט בשעתו גערעדט באריכות אין סיים, דער-קלעהרענדיג נאכאמאל, אז די פוילישע וואלוטע איז א פעסטע, און זי וועט זיך האלטען ווייטער פעסט, דער ביודזשעט — האט ער געזאגט — וועט זיין א גלייכבעשטעלטער און די רעגירונג וועט זיך נישט אפשטעלען ביי קיין שום מניעות, וואס זי בעגע-גענט ביי'ם אדורכפיהרען איהר פלאן.

בעת דער רעבאטע האט גענומען א ווארט סענאטאר היימאן-יארעצקי (פון לאדז) און דער-קלעהרט, אז מ'דארף נישט אקטיוויזירען דאס ווירטשאפטליכע לעבען דורך נייע שטייערן, און עפענטליכע ארבייטען. ער דערקלערט אויך, אז דאס שטאטישע לעבען האט בעקומען א שווערען קלאפ דורך די דעוויזען-בעגרענצונגען, און פרעגט, צי ס'איז אמת, אז די דעוויזען-קאמיסיע האט נישט געגעבען דער ווארשאווער קרעדיט-געזעל-שאפט איבערצוווייזען געלד אויף צו בעצאהלען 3 פראצענטער פון די אבליגאציעס, וועלכע געפינען זיך אין פראנקרייך, און צי זי האט זיך אפגעזאגט איבערצושיקען קיין אמעריקא געלד אויף צו בע-צאהלען די אולען-הלוואה.

פרעמיער סקלאדקאווסקי שרייט אויס פון ארט: — צי וועט איהר נאך לאנג שטעלען אזעלכע דעפעטיסטישע פראגען אין דער שווערער סיטו-אציע פון דער מלוכה? דאס איז א שאנדע!

סענאטאר יארעצקי: — איך זעה נישט...

דער פרעמיער רייסט איהם איבער: — איהר זעהט נישט, אבער איך זעה א סך זאכען.

סענ. יארעצקי: — איך מוז זיך ווענדען צום מארשאלעק, ער זאל פערטיידיגען דעם רעדנער...

צום פרעמיער זאגט ער: — איך פערשטיי נישט דעם ה' גענעראל...

פרעמיער: — איך פערשטיי אבער יא!

אין רעזולטאט פון דעם אינצידענט, האט דער וויצע-פרעמיער קוויאטקאווסקי מוסיף געווען:

— מיינע הערען! זאל מיר דערלויבט זיין' פעסטצושטעלען, אז אלס א פוילישער מיניסטער, און נישט ווי כתם א מענש—ווארום אלעס מענש בין איך בעשיידען און כ'וואלט גערען איטלעכען פון אייך אפגעטראטען די בכורה—קאן איך נישט פון איטליכען פון אייך אננעהמען הארבע אנוויי-זונגען און בעלעהרונגען, איהר שטעלט מיר פרא-גען, וואס רופען ארויס נעגאטיווע רעזולטאטען פאליטישע און ווירטשאפטליכע אינ'ם לאנד און אין אויסלאנד, אזעלכע פראגען, וואס דארפען ארויס-רופען אומרוה, (דער פרעמיער סקלאדקאווסקי רופט אויס—בפיון! און סענאטאר היימאן-יארעצקי:—נישט בפיון! פרעמיער און וויצע-פרעמיער:—יא, בפיון!)

דער וויצע-פרעמיער מאכט פארוואורפען די צייטונגען „טשאס". „סלאווא" א. א. קאנסערוואַ-טיווע בלעטער אז שוין א רייה יאהרען ווי זיי מיידען אויס צו צאהלען שטייערען — נישט קיין הכנסה-שטייער און נישט פאר די אנגעשטעלטע זייערע, און פון זינט ווען ער האט דעם 1 אפריל אין סיים געפאדערט, אז די דאזיגע שטייערען מו-זען אויפגעמאהנט ווערען — האט מען איהם אנ-געהויבען צו אטאקירען.

ארבייטער-פויערים- און בעאמטען-צייטונגען צאהלען שטייערן, קאנט איהר אויך צאהלען, מיינע הערען!

קוויאטקאווסקי גיט דרך אגב אויך איבער, אז נאכ'ן בעקומען אנ'איינלאדונג אויף א קאנצערט אין די סאלאנען פון סענ. היימאן-יארעצקי, האט ער א קוק געטון וויפיל שטייערען דער אנגערו-פענער צאהלט, און ער האט דערזעהן, אז—אזוי-פיל. וויפיל צ.ב.ש. א מיניסטעריאל-ראט...

— הערען אפאנענטען, — ענדיגט קוויאט-קאווסקי — צאהלט שטייערן, דערפילט אייערע פליכטען לגבי דער מלוכה, און דער נאך וועט איהר קומען קריטיקירען.

בעת דער דעבאטע האבען אויך בעקומען א ווארט די יודישע סענאטארען פראפ. שאר און טראכ-טענהיים, וועלכע האבען געחעדרט וועגען דער שרעק-ליכער יודישער לאגע אין פוילען. פראפ. שאר האט דערקלערט, אז ער וועט שטימען געגען די פולמאכ-טען, און טראכטענהיים — אז ער וועט זיך אפּהאל-טען פון שטימען.

דאס געזעץ וועגען די פולמאכטען איז אנגענו-מען געוואָרען מיט אלע שטימען געגען איין שטימע — פון סען. פראפעסאר שאר.

זאלען די יודען אליין טראכטען

וואוהין זיי זאלען געהען פון פוילען

זאגט אין זייז רעדע אנ'ענדעקישער אדוואקאט

(ענדע פון דער 1-טער זייט)

פארזיצער: סטראשעט אונז נישט מיט דער צוקונפט.

דאן רעדט דער אדוואקאט בורדא. ער זאגט, אז דער פוילישער פויער, דער בעל-הבית פון לאנד, האט געמוזט צוקוקען אויף די עולות, וועלכע די יודען האבען זיי געטון. די יודען מוזען געהען פון לאנען.

נישט אונזער זארג איז וואוהין די יודען זאלען געהען,

זאלען זיי אליין טראכטען וועגען דעם. אמת, אז אין פוילען זענען פערהאן 3 מיליאן יודען און א מיליאן הונגעריגע פויערים. ווען די 3 מיליאן יודען וועלען ארויס, וועט דער הונגעריגער מיליאן האבען וואס צו עסען. 90 פראצענט פון די יודען זענען קאמוניסטען. בעת דער מלחמה האבען זיי אונז פערראטען, האבען דעזערטירט און מ'האט געמוזט שאפען פאר זיי ספעציעלע איזאלאציע-לאגערען.

דער אדוואקאט האט טענות, וואס אדוו. שו-מאנסקי האט אזוי ריהרענד פערטיידיגט איין יוד און האט נישט געפינען קיין איין טרעהר פאר די קריסטליכע אנגעקלאגטע. מיט'ן באיקאט טוט מען א טובה דער פוילישער מלוכה. ער בעט פאר זיינע קליענטען א בעפרייאונגס-אורטייל.

נאך דער רעדע פון אדוו. גאיעוויטש, וועלכער פערטיידיגט די בעשולדיגטע אין מארד פון מינקאוו-סקי'ן, ער מאכט זיי פאר לעמעלעך און האט טענות צום פראקוראר פארוואס ער איז געווען אזוי מילד.

מיט אנ'אונערהערטער פאטאס - רעדע אויך ארויסגעטרעטען דער פיהרער פון די יונגע ענדע-קעס, אדוו. סטעפּולקאווסקי פון ווארשא, ער זאגט צווישען אנדערען: אין די ערשטע יאהרען פון פויי-לענס אומאפהענגיקייט האבען די יודען אין דער גאנצער וועלט טעארכפייט געגען פוילען, דער אד-וואקאט שומאנסקי איז דא אין זאל געבליבען איינ-זאם, אלע זענען מיר געגען די יודען, אפילו דער פראקוראר, דא מוז דער פראקוראר האנדלען אלס פעטאמאער, דער פראקוראר וואלט זיך בע-סער געפיהלט אין א נאראדאווען פוי-לען, מ'האט דא פיל גערעדט וועגען מענשען-ליבע, מיר קענען נישט קיין מענשען - ליבע, מיר קענען ליבע צו פוילען.

דער פראקוראר האט געפאדערט א שטרענגען אורטייל כדי צו ברענגען צו א בערוהיגונג, איך פאר-דער א שטרענגען אורטייל וועלכער זאל רופען צום קאמף מיט יודען. די יודען אין פוילען הא-בען נישט קיין ארט, מיר וועלען זיי נישט זאגען וואוהין זיי זאלען פאהרען. מיר האבען אונזערע זארגען, וועגען דעם זאלען זארגען די ראטשילדס און רידינגס.

דאן שרייט אויס דער ענדעק מיט פאטאס: יו-דיש פאלק! דו האסט זייט טויזענדער יאהרען אנ'אנ-דער קולטור, געה אוועק פון פוילען, זאלען דיינע פיהרער דיר אנווייזען וואוהין צו געהן, מיר ווילען נישט הערן'עטען קיין מינקאווסקי'ס, מיר פערלאנגען א בעזונדער געזעץ פאר די יודען, דאס הייסט, אז יודען זאלען געשטעלט ווערען אויסער געזעץ.

דער יודישער אדוואקאט בערענסאן האט דא געפרובט צו קריטיקען די ערקלערונג פון אנ'עדות, וועלכער האט געזאגט, אז דאס בעווייזען זיך פון א יוד אין גאס איז שוין א פראוואקאציע, איך ער-קלער דערויף: יא, אויב א יוד בעווייזט זיך אין גאס איז עס שוין א פראוואקאציע.

דער פרעמיער סקלאדקאווסקי האט אין זיין רעדע געזאגט, אז עקאנאמישער קאמף מיט יודען „אוו-שעם", אונז בעפרידיגט דאס נאך לאנג נישט. דער יודישער דעפוטאט מינצבערג איז באלד דערויף גע-קומען און געוואלט אנהערש אויסטייטשען דעם פרעמיערס ווערטער, געוואלט זאגען, אז מען מיינט נישט באיקאט.

ריקזיסטסלאז וועלען מיר פיהרען דעם קאמף מיט יודען אויף אלע אפשניטען. דער אורטייל דארף זיין פארן פוילישען פאלק.

דער ענדעקישער אדוואקאט זשעטאוויעצקי האט אין זיין רעדע א טענה, הלמאי דאס יודישע פאלק ערלויבט זיך נאך צו פערטיידיגן, **דער פשיטי-קער פראצעס איז נישט געגען 14 יודי-שע אנגעקלאגטע, נאר געגען אלע יו-דען אין פוילען.**

מיט א וואהנזיניגער רעדע איז דאן ארויסגעטרע-טען חבר יענדעקישער אדוואקאט ניעבודעק. ער זאגט **אז דער מארד פון וויעשניאק'ן איז איי-נער אין דער רייה פון מארדען, וועלכע יודען פיהרען אויס,** זיי האבען ערמארדעט נאַרוטאווסקי'ן אין ווילנא, גראבסקאווסקי'ן אין לעמבערג, דאן איז געקומען דער מארד אין מינסק. מיר וועלען דאך נישט מעהר בעגנוגענען מיט ווער-טער, נאר מיט מעשים. **ארויס פון פוילען זא-גען מיר די יודען, געהט קיין אוגאנדע, בירא-בידזשאן, מאדאגאסקאר** און וואו איהר ווילט נאר, זאלען מען מיט אונז נישט רעדען וועגען יודישער ארימקייט, 90 פראצענט פון אלע באנקירען זענען יודען, ס'גאנצע עשירות ליגט אין יודישע הענט. ווער זאגט עס, אז יודען פעהלט געלד? די יודישע אדוואקאטען האבען געהאט די דרייסטקייט צו זאגען, אז די יודען וועלען בלייבען אין פוילען, דער בעקאנטער שרייבער ראסטווארא-ווסקי האט שוין לאנג געזאגט, **אימיצער מוז אפטרעטען פון פוילען, דער בעל-הבית אדער דער גאסט, אלזא ווער וועט אפּ-טרעטען.** די פוילישע פויערים זענען עקשנים, זיי וועלען נישט אפלאזען דעם קאמף. די יודען האבען אונז שוין פיל צרות אנגעטון, די פוילישע גע-שיכטע האט אונז ווענען דעם דערצעהלט, אונזער פיהרער דמאווסקי האט שוין וועגען דעם פיל גע-שריבען. **די יודען זענען קאמוניסטען און שפיאנען, דער רב שאפירא איז דער-שאסען געווארען, ווייל ער איז געווען א באלשעוויסטישער שפיאן.** דער פשיטיקער פראצעס וועט ברענגען צום שאפען פון א נאראדא-ווען פוילען.

דער לעצטער האט גערעדט אדוו. קוויאטקאוו-סקי. ער זאגט, אז קיינער פון די פשיטיקער יודען האט נישט געקעמפט פאר פוילען, קיינער האט נישט פערגאסען קיין בלוט פאר פוילען.

הערמיט האט זיך פערענדיגט דער גאנצער פראַ-צעס. אין זאל איז געווען אנ'אונגעוועהנליכע שפאַ-נונג, מ'האט געווארט אויף א רעפליק פון פראקוראר וואס וואלט געגעבען א געלעגענהייט די פערטיידיגער פון די יודען צו ענטפערן אויף די כוליגאנישע רעד-נעס, דאס איז אבער נישט געשעהן, **דער פרא-קוראר האט אבער געשוויגען און נישט געגעבען קיין ווארט צו רעפליק.**

דאן איז דער פארזיצער צוגעטרעטען אויסצו-הערען

די לעצטע ווערטער פון די בעשולדיגטע

אלע קריסטליכע אנגעקלאגטע זאגן קורץ, אז זיי זע-נען נישט שולדיג און בעטען מ'זאל זיי בעפרייען, דאן גיבען אפ זייערע לעצטע ווערטער די יודישע אנגעקלאגטע.

לייזער פעלדבערג ערקלערט: איך האב געזאגט דעם גאנצען אמת, איך בין אומשולדיג.

זיידע: איך האב 2 און א האלב יאהר געדינט אין מיליטער, כ'האב קיינמאל זיך נישט פערזינדיגט.

משה פערשט: איך האב פערגאסען מיין בלוט פאר פוילען, איך בעט מיך נישט צו משפט'ן אלס יוד, נאר אלס פוילישען בירגער.

קרענגעל: מיין ברודער איז דערהרג'עט גע-ווארען אין דער מלחמה, איך בין שטענדיג געווען א גוטער בירגער, איך האב געהאלפען אויסבויען א קירך אין פשיטיק, איך האב גערעקט דעם דאך אהן געלד, דער וואיט קאן עדות זאגען, וואס איך האב אלץ געטון פאר די שטאט, איך בין אומשולדיג.

פרידמאן: איך בין געווען אנ'אונטעראפיציר אין פוילישען מיליטער זייט לאנגע יאהרען און קיינמאל נישט געהאט קיין פארוואורף, איך פראַ-טעסטיר געגען געוויסע רעדעס פון די לעצטע פער-טיידיגער, וועלכע האבען געזאגט, אז יודען דינען נישט אין מיליטער.

פארזיצער: איהר האט נישט קיין רעכט צו פראָ-טעסטירען.

אדוו. מארגאליס בעט צו פראטאקאלירען, אז פרידמאן האט זיך געפיהלט בעליידיגט פון די לעצ-טע פערטיידיגער.

לעסקא: איך האב זיך גלייך מודה געווען, אז איך האב געשאסען, איך האב 3 מאל אויסגע-שאסען אין דער לופט, די גילזען פון די קוילען האט מען געפונען ביי מיר אין שטוב, ווען איך וואלט געשאסען אין המון וואל מען די גילזען גע-פונען אויף דער גאס, איך בין אומשולדיג, מ'קען מיך נאר פערמשפט'ן פאר אומלעגאל בעזיצען גע-וועהר.

די איבריגע יודישע אנגעקלאגטע ערקלערען קורץ, אז זיי זענען אומשולדיג און בעטען, אז מען זאל זיי בעפרייען.

דאס געריכט טעהט דאן ארויס אויף א בעראטונג וועלכע דויערט א לענגערע צייט, נאך דער הפסקה ערקלערט דער פארזיצער, אז דער פראצעס איז גע-ענדיגט און דער אורטייל וועט ארויסגעטראגען ווע-רען מארגען פרייטאג, 5 א זייגער נאכמיטאג.

אויספלוגען קיין
יוגאסלאוויע,
רומעניע,
בולגאריע,
טערקיי
מיט מעגליכקייט צו פארקירצען אדער פערלענגערן דעם אויפענטהאלט.
אינדיווידועלע רייזען
אין טשעכאסלאוואקיי, עסטרייך, יוגא-סלאוויען און רומעניען.
פערקויף פון קאמפּאנאציע-אקראדימיען.
„ארביס" פּיעטריקאווסקא 18, טעל. 249-40

ארץ־ישראל אין איצטיגען מאמענט

פון אונזער ספעציעלן שליח סט. געלבארד

— 4 —

אונזער סימפאטישער חלוץ האט נישט געוואלט, אדער האט נישט געקענט זאגען אפען, אז טיילמאל קריטיקירט די פאליציי און דאס מיליטער די קאלאניסטען אין דער אקציע. מיר האבען איהם אבער אויסגעצייכענט פערשטאנען...

— ווער ס'האט נאר טעלעפאנירט — האט ווייטער געזאגט דער חלוץ, האט זיך געשטעלט צום קאמף. דאס איז דער ערשטער פאל, ווען די אראבער זענען אונז בעפאלען נישט ביינאכט, נאר פארן זונען־אונטערגאנג. מיר האבען געענטפערט מיט פייער אויף זייער קאנאנאדע און האבען געזיגט. מיר האבען, צום גליק, נישט געהאט קיין שום פערלוסטען, בעת די אנפאלער האבען געלאזען אויפן פעלד 2 דער'הרג'עטע, וועלכע זיי האבען נישט בעוויזען צו נעהמען מיט זיך, ווי זיי טוען דאס געוועהנליך. די אראבער, הגם זיי שעהמען זיך מיט זייערע טויטע און בעהאלטען זיי פארן אויג פון די געגנער, האבען געהאט די חוצפה, אז פארטאגס האבען זיי צו אונז געשיקט אנ'אראבער, א זקן, א קאליקע, אונזערם א גוטען בעקאנטען, וועלכער האט זיך געבעטען, אז מ'זאל איהם ארויסגעבען דעם טויטען קערפער. אבער אין דעם מאמענט איז אין דער קאלאניע אנגעקומען א מיליטער־אויטא. דאס מיליטער האט די טויטע נישט ארויסגעגעבען, נאר זיי מיטגענומען מיט זיך.

— וואס האט אונז איבערראשט, זאגט ווייטער דער חלוץ, איז דער פאקט, אז די אראבער האבען געענדערט זייער טאקטיק. אמאל מיט יאהרען צוריק, און מיר געדענקען גוט די אנפאלען, זענען זיי אונז אומגעריכט בעפאלען ביינאכט, שיסענדיג פון אלטע טערקישע אדער סירישע ביקסען און אין דער נאהענט האבען זיי אפעריהרט מיט קינזשאלען. די ווילדע האבען אטאקירט ביינאכט, און כוח מיט מוט האבען זיי בעקומען פון די אויסגעשרייען: „יטבאח איל יאהוד" (שעכט דעם יוד), „אלעיתום" (אויף זיי) אדער „אלאה אכבאר" (אין נאמען פון מאהאמעט דעם אלמעכטיגען).

היינט דערקענען מיר נישט די אראבער, די פארוויסענישע באנדעס האנדלען לויט די מלחמה־פארשריפטען, האבען גוט געוועהר, הויפטזעכליך פון דייטשער אפשטאמונג, זיי האבען רעוואלווערען, ביקסען, פולעמיאטען און קוילען דום־דום. דער נעכטיגער אנפאל איז א חוץ דעם געווען כאראקטעריסטיש צוליב דעם, וואס ער איז אויסגעפיהרט געווארען דורך איבער 300 בעוואפענטע מענשען. זיי האבען געארבייט לויט א קאמאנדע. אונזער אויער האט אויפגעכאפט שוין נישט „אלאה אכבאר", נאר געוועהנליכע מלחמה־בעפעהלען, ווי „דוגרי" (פאראויס), רעכטס, לינקס, געפען פייער א. א. וו. דאס איז שוין נישט קיין שפילעכעל...

דער חלוץ רעדט וועגען דעם דאזיגען קאמף אהן אויפרעגונג, אהן שאטען פון אונרוהע אין דער שטים אזוי ווי דאס וואלט געווען זיין טעגליך ברויט. דער קאמף האט דאך געדויערט, ווי מיר האבען זיך אינפארמירט, איבער א שעה, און איז פארגעקומען אהן דער הילף פון פאליציי און מיליטער. מיר פערלאזען תל־יוסף, נישט האבענדיג קיין ווערטער פון אנערקענונג פאר דעם רוה, גלייכגעוויכט און העראאיזם פון דער קיבוץ־געמיינשאפט.

מיר ווינשען איהם פיל שטארקייט און כוחות אויף זיין פעראנטווארטליכען פאסטען.

— וועגען אונז קענט איהר זיין רוהיג, האט ער געשמייכעלט. מיר ווינשען אייך נאר א רוהיגען וועג...

און מ'דארף מודה זיין: „פול מיט מורא איז דער וועג".

דער וועג צוריק איז געווען פיל געפעהרליכער ווי דער וועג אהין. אויב אין די מארגען־שעה'ן האט דאס מיליטער פארהאלידירט די שאסען, האט מען אין אוועגן נאך געטראפען מיליטער אויף די קריידוועגען, וואס פיהרען אין אראבישע דערפער. צום גליק האבען מיר געטראפען א קאראוואן פון יודישע לאסט־אויטאס און 3 אויטאבוסען. צווישען די פאסאזשירען האבען מיר נישט בעמערקט קיין פאניק־שטימונג. דעם געפעהרליכען וועג מאכען זיך די פאסאזשירען זיס מיט א וויץ, וועלכער דערהאלט די צושרויפטע נערווען.

דורך דעם יודישען ישוב עפולה און א רייה אנדערע קיבוצים דערנעהנטערען מיר זיך קיין נצרת. דער וועג איז געדיכט בעזעצט מיט מיליטער אין שאטישע קליידלעך, אויף ביידע זייטען מארשירען אויך אראבער אין פעסקעס אדער טורבאנעס. דא און דארט פאר א קרעטשמע אדער פאר א הויז זיצען אויף דער ערד אין א האלבען קרייז, די אראבערינס ארומגערינגעלט מיט קינדער. ס'קרייצען זיך די בליקען. מיר ווייסען נישט צי דאס זענען פייוווילינע אדער גלייכגילטיגע. ס'איז אבער זיכער, אז זיי דריקען נישט אויס קיין סימפאטיע...

ענדליך חיפה. דא פיהלט זיך זעהער זיכער ווי אין תל־אביב. דאס וועט קליינע פראוואקאל, אבער דאס מאכט נידערגעשלאגען די פאלעסטינער יודען. יעדער קען זיך דאך נישט ערלויבען דערויף, אז ער זאל זיך פערמאכען אין די גרעניצען פון דער שטאט. פעריקעהרט, יעדער האט דא פערצווייגטע בעציהונגען אין גאנצען לאנד און מוזען רייזען. און די וועגען זענען די געפעהרליכסטע.

מיר קומען אויף דער גרויסער גיראויטאבוס־ אויטאבוס־סטאציע אין חיפה, אויף דער סטאציע שטעהען הונדערטער מענשען מיט וואליזקעס און פעקלעך. פאר א לאנגער שנור פון בלישטשענדיגע אויטאס דרעהען זיך ארום די מענשען, זיי נעהמען זיך נישט פרעהליך. זיי בעגריסען די אנגעקומענדע מיט א זיפץ פון פערלייכטערונג. די רייזע איז פארגעקומען אהן צופאל, דאס איז באמת א זעלטענהייט אין די לעצטע טעג... די צאהלרייכע בלוטיגע פארפאלען אויף די וועגען, וואס ווערען נאטירט אין דער פרעסע, האבען דעפרימירט די בעפעלקערונג און זיי נעהמען נישט גערן אונטער קיין ריזעס, אפילו דעמאלס ווען מ'דארף צו פאהרען. און נאר אין די דרינגענסטע ענינים ריזיקירט מען צו פאהרען.

נישט אויפגערעגט און נישט דעפרימירט זענען נאר די יודישע שאפערן פון די אויטאבוסען. טעגליך פאהרען זיי עטליכע מאל אויפן וועג חיפה—תל־אביב — ירושלים, אדער ירושלים — יריחו און דאס איז אנ'עקספעדיציע אונטערן האגעל פון אראבישע קוילען. די אויטאס ווערען בעשיט מיט קוילען, נישט קוקענדיג דערויף, וואס זיי ווערען עסקארטירט דורך זעלנער, אבער די קוילען שרעקען נישט אפ די העלדישע שאפערן, זיי שטעהען אויף דער וואך, אז די קאמוניקאציע זאל פארקומען נארמאל, זיי דערלאזען נישט צו קיין שום איבעררייס אין דער בעוועגונג, כדי צו בשוויזן, אז די לאגע איז בעהערשט און די אונרוהען זענען נאר אנ'עפיזאד, וועלכער וועט באלד אריבערגעהן אין דער געשיכטע. די שאפערן נעהען אין פייער אריין, כאטש זיי ווייסען, אז די טעראריסטען צילען קודם־כל אין זיי, כדי צו פערהאלטען דעם אויטאבוס. און נישט איינמאל האבען שוין געטראפען פאלען, ווען בעת א שיסעריי זענען אלע פאסאזשירען געלעגען אונטער די בענק פון אויטאבוס, אבער דער שאפער האט אדורכגעפיהרט מיט קאלט בלוט דעם אויטאבוס דורך א האגעל פון קוילען, דורך א וועג, וואס איז אויסגעבעט מיט נעגעל, שטיקער גלאז און דער שאסע איז באריקאדירט. די טעראריסטען שיסען. אויך און די נומענע רעדער, אבער דער אויטא שטעלט זיך נישט אפ. און אויב זענען פערהאן פערוואונדעטע — דער אויטאבוס פאהרט ווייטער. די עסקארטירענדע מיליטער־אויטאס זענען געבליבען הינטערשטעליג. די זעלנער האבען אויסגעשעפט דעם גאנצען רעזערוו קוילען — דער יודישער שאפער קעהרט זיך אום אין סאמע פיסק פון לייב, כדי צו ראטעווען דאס ענגלישע מיליטער דורך אויסשיסען צו די טעראריסטען די לעצטע 2 קוילען פון רעוואלווער. דאס איז אן'אפפערוויליגער עפענטליכער דינסט. די שאפערן זענען רוהיג און שטארק. זיי פאהרען אין וועג עטליכע מאל אין טאג מיט קוילען אין די רעוואלווערען, אבער אויך מיט א שמייכעל אויף די ליפען און גלויבען אין הארץ.

„מיר וועלען זיך אנ'עצה געבען מיט זיי".

אויב אזעלכע זענען די בויער פון ארץ־ישראל, וועלען זיי דערגרייכען זייער ציל. ווייל ווילען — הייסט קענען.

דער גלות פאר ארץ־ישראל

דער פארזיצער פונ'ם וועלט־עקזעקוטיוו פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע דוד בן־גוריון האט זונטאג גערעדט אין ווארשא וועגען דער לאגע אין ארץ־ישראל.

עס איז געווען א צוזאמענפאהר פון אלע ציוניסטישע פארטייען - ראטען אין פוילען, עס הייסט: די לאנד־ראטען פון אלע ציוניסטישע פארטייען, אלגעמיינע, „עת־לבנות" (אויך אלגעמיינע), מזרחי, התאחדות, השומר־הצעיר, פועלי־ציון און יודענשטאט. צוזאמען זענען געווען 290 דעלעגאטען און 100 געסט — ביי 400 פערזאן.

אט פארן דאזיגען צוזאמענפאהר איז בן־גוריון אויפגעטראטען מיט זיין בעריכט.

די לאגע פון ישוב האט ער געזאגט איז זייער אנ'ערנסטע. וואלט דער דאזיגער אויפשטאנד אויסגעבראכען מיט 6—5 יאהר צוריק און וואלט אנגענומען דעם דאזיגען גרויסען פערנעהם, וואלט דער ישוב געוויס נישט אויסגעהאלטען. צום גליק איז היינט דער ישוב פעסטער און קען זיכער ביישטיין דער סכנה.

עס איז איצט אנ'ענטשיידענדער מאמענט פאר דער גאנצער א"י־פראבלעם, סיי פאר אונז און סיי פאר די אראבער, דעריבער ברענגען זיי אזויפיל קרבנות. דער ישוב איז שטארק. שטרעבט אן אלע זיינע כוחות, עס איז אבער שווער פאראויסצוזעהען די רעזולטאטען, אויב די דאזיגע לאגע וועט זיך פערציהען נאך א פאר חדשים.

און בן־גוריון האט גערופען צו דער יודישער וועלט נאך הילף און שטיצע. אין נארמאלע צייטען, זאגט ער, וואלט עס געווען פאר אונז א חרפה, היינט אבער איז מען דערצו געצוואונגען, כדי צו קענען אויסהאלטען דעם גרויסען פערניכטונגס־פייער, וואס וויל אונז איינשלינגען.

אויסהאלטען וועט דער, וועלכער וועט האבען געזונטערע נערווען, און אונזער אמונה איז שטארק, דעריבער מעגען מיר האפען אויפן נצחון.

אבער די צו שטארקע רוהיגקייט פונ'ם גלות בעאומרוהיגט אביסעל די יודען אין ארץ־ישראל — אפשר איז דער גלות רוהיג, ווייל ער בעציהט זיך צו אויבערפלעכליך, נישט ערנסט צו דער גאנצער ארץ־ישראל־פראבלעם? עס פעהלט דער אויפברויז, דער טיפער צער, וואס זאל שטורמען, וועקען, רייסען, איינלייגען וועלטען.

אפשר זענט איהר רוהיג צוליב אונזער „נצחון" אין ענגלישען פארלאמענט? טא זאג איך אייך: פערלאזט זיך נישט אויפן נצחון. נישט דארטען דארפט איהר זוכען די פריינד: דער איינציגער פריינד פון ארץ ישראל — דאס איז דאס יודישע פאלק, דאס זענט איהר! זייט־זשע וויסען, אז דער ישוב נויטיגט זיך אצט אין אייער הילף און איהר מוזט עס איהם געבען.

אט אזוי האט גערעדט דער ציוניסטישער מנהיג צו די פארשטעהערס פון גלות און נאכדעם האבען די פארשטעהערס אפגעגעבען זייערע דעקלאראציעס, אלע אין איין קול, אז דער גלות וועט העלפען, ווייל ס'איז אומדערשטערליך דער גלויבען אין נצחון און דרינגענדיג איז די נויטווענדיגקייט צו פעראייניגען אלע כוחות ארום דעם ווייטערדיגען אויפבוי אין לאנד.

און מ'קען זיכער זיין, אז זיי וועלען זייער הבטחה מקיים זיין פולשטענדיג, ווייל אט די אלע פארטייען, אין וועמעס נאמען זיי רעדען, האבען פאר זיך זייער איינציגען ציל אויפצובויען ארץ־ישראל און יעטווידער מכשול, וואס זיי בעגעגענען אין וועג, קען נאר נאכמעהר אנשפאנען זייער ענערגיע, צו ארבייטען פאר זייער זאך מיט שטארקערען אימפעט און טעמפעראמענט.

אבער די פיר הונדערט פערזאן, וואס האבען די הבטחה געגעבען, זענען נישט דער גלות, נאר בלויז משולחים פון ארץ־ישראל אין גלות; זיי זענען, אמת, דעלעגירט געווארען אויפן צוזאמענפאהר פון גרעסערע און קלענערע גרופעס היימישע ציוניסטען, זיי האבען אויך הינטער זיך גרויסע סימפאטיעס פון יודישע מאסען אין די פערשידענע קיבוצים, אבער דעם גלות גופא רעפרעזענטירען זיי פארט נישט. די ציוניסטישע פיהרערס און אגיטאטארען געפינען זיך אין גלות, אבער אליין זענען זיי נישט דער גלות.

דער גלות — דאס זענען די מיליאנען האנדווערקערס, קליינע און גרעסערע הענדלערס, גייסטיגע ארבייטערס, גאסען־פעדלערס, לופט־מענשען, די אלע יודען, וואס מאטערען זיך, אויף זייער שטיקעל ברויט, טראגען איבער די שווערסטע קאמפען פאר זייער עקאנאמישען קיום און פערלירען נישט דעם גלויבען אין זייערע אייגענע כוחות און די האפנונג אויף א בעסערען מארגען.

און די דאזיגע מיליאנען יודען זענען איצט שרעקליך געבראכען אין זייער געמיטער, ווייל זייערע פאזיציעס ווערען כסדר אונטערגעגראבען, זיי ווערען געיאגט ווי ווילדע חיות, און פון ערגעץ האבען זיי נישט קיין טרייסט, קיין דערמונטערונג און דערמוטיגונג.

אפילו זייערע אייגענע קינדער און ברידער, וועלכע זענען שטארקער אין גייסט און אין מוט און אין מעגליכקייטען, צו העלפען זיך און דעם ציבור, האבען זיי פערלאזען פערשפייטענדיג ארום זיך יאוש און אפענהענטיגקייט, דערהאלטענדיג אין זיי בלויז איין איינציגע אויסזיכט — אויף אנטלויפען פון דאנען ווי פון א פערפעסטיגטען ווינקעל, ווי לוט מיט זיין פאמיליע זענען אנטלאפען פון סדום.

און איידער די דעלעגאטען האבען די שבועה געגעבען אין נאמען פון גלות, האבען זיי געדארפט קאנטראלירען, צי דער גלות איז נאך קרעדיט־פעהיג אויף אזוינע שבועות, צי קען ער נאך בויען אנ'עתיד, אין דער צייט, ווען זיין הווה איז אונטערגעוועקט און גליטשט זיך אין אפגרונט אריין.

די דעלעגאטען וועלען, געטריי זייער שבועה אין זייערע היימען אונטערנעמען פערשיידענע הילף אקציעס פאר א"י, אבער די רעזולטאטען דערפון זענען זייער פראבלעמאטיש, צוליב דער קאטאסטראפאלער לאגע אין די היימען גופא און דער יאוש־שטימונג, וואס פאראליזירט אלעמענס אונטערנעמונג און איניציאטיוו.

און זאל מען נישט מיינען, אז דער גלות איז בלויז א רושטאוואניע פאר דער נאציאנאלער היים און ער קען דעריבער געבויט ווערען פראוויזאריש, אהן פונדאמענטען; ניין, נאר א מעכטיגער טיף־פונדאמענטירטער און לאנג־האלטעוודיגער בנין אין דער דיאספארע קען גאראנטירען דעם סאמלעבדיגען און סיסטעמאטישען פאנאנדערבוי פון ארץ־ישראל, וועלכער איז גאר א לאנג־דויערנדיגער פראצעס.

דערזעלביגער מוט און גלויבען, וואס זיי האבען אין זיך פאר ארץ־ישראל, מוזען זיי בעגייסטערן אויך פארן ווייטערדיגען קיום אין די אלטע היימען. זיי דארפען העלפען מונטערן די מיליאנען מאסען, צו בעפעסטיגען זייערע פאזיציע, בעקעמפען אלע שווערע מכשולים, און ערשט דאמאלס וועט מען קענען, אין נאמען פון אט די מאסען גאראנטירען די גרויסע ארבייט פון אויפבויען ארץ־ישראל.

נאר א שטארקער גלות קען בויען א שטארק ארץ־ישראל; דאס זאל נישט זיין קיין פראזע נאר זאל ליגען אין גרונט פון אלע שריט, וואס ווערען אונטערגענומען, צו ראטעווען דעם ישוב עלעהיי בן־גוריון האט איצט אונטערגענומען אויפן צוזאמענפאהר פון די פארטיי־ראטען.

פ. ק.

די קאפיטולאציע פון פיהרער פון „פייער קרייץ" פולקאווניק דע לא ראק

אין שייכות מיט דער אויפלעזונג פון די פאשיסטישע ארגאניזאציעס אין פראנקרייך שרייבט דער פאריזער קארעספאנדענט פון דער „סעוואדניא" וועגען די אויסזיכטען און פלענער פון דעם פיהרער פון דער „פייער קרייץ" פולקאווניק דע לא ראק פאלגענדעס:

מיט א קורצע צייט צוריק האב איך גערעדט מיט א דעפוטאט אין די פארלאמענט־קולוארען. וועלכער האט נישט אהן סימפאטיע אבסערווירט די כסדרדיגע וואוקס פון „פייער־קרייץ". איצט בעהאלט ער נישט זיין ענטוישונג.

— מיר האבען געהאט א טעות נישט אין אידעאל, וואס בעלעבט אונז נאר אין מענש, עס זעהט אויס, אז דע־לא־ראק האט געחלומט צו שאפען א פערבאנד פון די געוועזענע מלחמה בעטייליגטע און ווערען זיין פארזיצענדער. דערמיט האט זיך בעגרעניצט זיין גאנצע אמביציע. דער גורל האט געוואלט, אז זיין פערבאנד זאל פעראייניגען אלע נישט צופרידענע און זאל ווערען א קאמפס ארגאניזאציע.

די געשעהענישען האבען איהם ארויסגערוקט אויף א אמט צו וועלכען ער איז פאליטיש נישט געווען צוגעגרייט. א גוטער ארגאניזאטאר, האט זיך דע־לא־ראק אין דער לעצטער שעה ארויסגעוויזען אלס „נאקעטער קייזער".

אזוי טראכטען א סך מיטגלידער פון „דע־לא־ראקס ארגאניזאציע, וואס זענען שוין מיד אין דעם שפיל אין סאלדאטען, פאראדען, זיי זענען שוין אנגעזעטיגט מיט די פערשפרעכונגען, וואס זענען נישט פערווירקליכט געווארען. פון פעברואר 1934 האט מען זיי כסדר איינגערעדט, אז זיי זענען בערופען צו ראטעווען פראנקרייך, צוריקשטעלען די ארדנונג, אז עס וועט קומען „א צייט" ווען דער פולקאווניק וועט זיי אויפפאדערן צו א אקטיוון ארויסטריט.

די דאזיגע „צייט" איז נישט געקומען, און אנשטאט דעם — א צוויי—דריי גלענצענדע פאראדען אויף די עליזעי־פעלדער און ביים דענקמאל פון זשאן דארק, ארגאניזאציע פון וואוילטעטיגקייטס באזארען, און קינדער קאלאניעס... דערצו דארף מען דאס לעבען נישט מקריב זיין — און צווישען דעם „פייער קרייץ" זענען פארהאן מענשען, וואס זענען גרייט אוועקצוגעבען זייער לעבען פאר פראנקרייכ וואוילשטאנד... און איינציגווייז האבען זיך די מענשען אנגעהויבען צו ענטוישען און עס האט זיך אריינגעגנבעט א אונצוטרוי.

אין דעם טאג, ווען דער „פייער־קרייץ" איז אויפגעלעזט געווארען שרייבט די „אקסיאן פראנסעז": פיהלען זיכער זיינע אנהענגער א געוויסע מעלאנכאליע. זייער גאנצע ארגאניזאציע, זייער גאנצער כח איז נישט אויסגענוצט געבליבען און איז אומזיסט געמאמעלט געווארען. פולקאווניק דע־לא ראק האט נאר געהאלפען צו פערפעסטיגען דעם שונא. און דאס איז אמת, דער נצחון פון פאלקס־פראנט וואלט געווען אונמעגליך אהן דע לא ראקען און דעם געשפענסט פון דער פאשיסטישער סכנה, וואס בלום און זיין פריינד האבען געשיקט אויסגענוצט. איצט מוז דע לא ראק מאכען א ריכטיגען סך־הכל פון זיין טעטיגקייט.

ער האט געוואוסט, אז דאס וועט איהם נישט אויסמיידען, ווען סאראט קאבינעט האט דעם 10 יאנואר אדורכגעפיהרט אין פארלאמענט די פרינציפיעלע ענטשיידונג וועגען דער אויפלעזונג פון דעם „פייער קרייץ" און די אנדערע פאשיסטישע ליגעס האבען אנגענומען געהעריגע מיטלען. זיי האבען געענדערט זייער נאמען אויף „סאציאלע בעוועגונג פון פייער קרייץ", זיי האבען געענדערט זייער פראגראם, זיך צוגעפאסט צו די נייע בעדינגונגען.

איינציגווייז איז די פאליטיק אוועק אויפן צווייטען פלאן. די נישט־אויסגענוצטע ענערגיע איז אנגעווענדעט געווארען אויף א אנדער געביט אויפן געביט פון געגענזייטיגע הילף און פערשידענע פילאנטראפישע אקציעס. דאס אלץ האט געטראגען א אונשולדיגען כאראקטער און פערגלייך דערמיט, וואס עס האבען אונטערגענומען די מיטגלידער פון דער „פראנצויזישער סאלידאריטעט" און פון די „פראנסיסטען", וואס האבען גערופען צו א בירגער־קריג.

איצט האט די בעוועגונג בעקומען א ערנסטען קלאפ. דער „פייער קרייץ האט אפיציעל אויפגעהערט צו עקזיסטירען. מארגען וועט דע לאראק ארגאניזירען עפעס א נייע נאציאנאל־סאציאליסטישע פארטיי, וועלכע די רעגירונג וועט שוין נישט קענען פונאנדערלאזען, אונטער דער נייער עטיקעט וועלען אויפגעלעבט ווערען אלטע ארגאניזאציעס אלטע פסיכאלאגיע און בעקאנטע אידעען, וועלכע מען קען נישט „אויפלעזען" דורך דעקרעטען.

דאס אלץ בעציהט זיך אבער צום געביט פון סימבאלישע זשעסטען, דער פאלקס פראנט האט ערקלערט, אז דער „פאשיזם וועט נישט אדורכגעהען" און אז די ליגעס וועלען אויפגעלעזט ווערען, — און בלום האט געמוזט האלטען זיין ווארט. הגם אין דער לעצטער צייט האט פולקאווניק דע לא ראק איהם בכלל נישט בעאונרוהיגט. מען האט אבער געמוזט בעפרידיגען די פאלקס־מאסען, וואס זענען געווען איבערצייגט, אז עס עקזיסטירט א פערשווערונג געגען דער רעפובליק. בלום איז ענטשלאסען צו ערפילען די הבטחות, וואס ער האט געגעבען די וועהלער. צו די דאזיגע הבטחות געהערט אויך די אפרעכנונג מיט „קאזימירן" — אזוי רופען די סאציאליסטען און קאמוניסטען דעם פיהרער פון „פייער קרייץ".

ארום די אונרוהען אין ארץ־ישראל

ידיעות פון דער יודישער טעלעגראפען אגענטור

ירושלים. דעם „הארץ" ווערט מיטגעטיילט פון אמאן, דער הויפּט־שטאט פון עבר־הירדן, אז די רעגירונג פון עבה"י האט בעדייטענד פערשטארקט די אויפזיכט איבער די בעוועגונגען פון אראבער, וואס קומען פון א"י. די רעגירונגס־אָרגאנען זענען בעזונדערס אויפמערקזאם אויף די א"י־אראבער, וואָס עס בעשטעהט וועגן זיי דער חשד, אז זיי קומען קויפען געוועהר. אין צוזאמענהאנג מיט דער פערשטארקטער אגיטאציע צווישען די עבה"י־בעדואינער זענען קיין אקאבא פערשיקט געוואָרען מעהרערע אגיטאטאָרען.

ירושלים. אלס דירעקטער רעזולטאט פון די אונרוהען האט די א"י־רעגירונג בעשלאָסען צו שטרייכען א רייה בודזשעט־פּאזיציעס, וואָס זענען שוין געווען פרעלימינירט, בעזונדערס אין דער רובריק פון סובסידיעס. צוו. אנד. איז געשטראכען געוואָרען די פרעלימינירטע סומע פון 15 טויזענד פונט אלס סובווענץ אויף בויען א צענטראל־שפּיטאל אין פתח־תקוה. דער שפּיטאל האט געדארפט דינען דעם גאַנצען שרון. די רעגירונג זאָגט צו צו סובווענציאנירען דעם בוי פון אן אַלגעמיינער אָבטיילונג בײַם שפּיטאל פאר אינפעקציע־קראנקהייטען, וואָס זאל אין דער צוקונפט ענטשטעהען אין תל־ליטווינסקי.

ירושלים. „הבקר" טיילט מיט, אז אויף א קאָנפערענץ פון פאָרזיצער פון לאנדווירטשאפטליכען קאמיטעט אין זכרון־יעקב און דעם וויצע־דיסטריקט־קאמיסאַר איז בעהאנדעלט געוואָרען די פראגע וועגען צונעמען יודישע פאליציי־געהילפען פאר די קאלאניעס אין צפון־קריין. עס ווערט בעהאנדעלט די פראגע וועגען מאבילעזירען 500 יודישע צוגאב־פאליציאַנטען. אן ענדגילטיגער בעשלוס אין דער פראגע זאָל אָנגענומען ווערען אין פערשטענדיגונג מיט דער יודישער אגענץ.

ירושלים. די לייטונג פון דער יודענשטאאטס־פּארטיי האט זיך געווענדעט צו דער עקזעקוטיווע פון דער יודישער אגענץ מיט א בריף, אין וועלכען די יודענשטאאטס־פּארטיי פאָדערט צו שאפען, אויף דער צייט פון די אונרוהען, א פערברייטערטע עקזעקוטיווע, וואָס זאל ארומנעמען אויך די קרייזען פון ישוב, וועלכע זענען איצטיגען מאמענט אין דער עקזעקוטיווע נישט רעפּרעזענטירט. אין דעם בריף ווערט אויפגעקלערט, אז די יודענשטאאטס־פּארטיי האט געהאַט בדעה דעם דאזיגען פאָרשלאַג צו שטעלען אויף דער סעסיע פון א. ק., וואָס איז געהאט גערופען געוואָרען אויפ'ן 23־טען ה. ח., איז אבער שפּעטער אָבגערופען געוואָרען. צוליב דער אויסנעהמליכער לאגע פון ישוב איז אָבער וויכטיג, אז די פראגע זאל נישט אָבגעלעגט ווערען.

ירושלים. ביז היינטיגען טאג איז נאך נישט בעשטימט געוואָרען דורכ'ן קאלאניאל־אמט דער בודזשעט פון דער א"י־רעגירונג אויף דאָס יאהר 1936/37, הגם דער פרעלימינאר איז פאָרגעשטעלט געוואָרען דעם קאלאניאל־אַמט נאָך מיט עטליכע חדשים צוריק. היות די רעגירונג איז, אין רעזולטאט פון די אונרוהען, ענטשלאסען איינצופיהרען אין פרעלימינאר פערשידענע שנויים, האט זי זיך געווענדעט צום קאלאניאל־אַמט דערווייל דעם בו־ [illegible] געזונדהייטס־ אין ערציהונגס־אינסטיטוציעס, בעת ... מעט אלע אָהן אויסנאהם אראבישע אינסטיטוציעס ווערען אויסגעהאַלטען דורכאויס דורך דער רעגירונג, בעקומען אלע יודישע אינסטיטוציעס פון דער רעגירונג סובווענציען אין אַן אַלגעמיינער סומע, וואָס שטייגט נישט איבער 100 טויזענד פונט).

ווי עס שיינט, וועט א"י זיך מוזען בעטייליגען אין די הוצאות אויף אויסצוהאלטען די מיליטערישע צוגאב־קרעפטען, וואָס געפינען זיך אין לאנד אין צוזאמענהאנג מיט דער אויסנאהמס־לאגע. דער דאָזיגער טייל אין די אויסהאלטונגס־קאסטען פון מיליטער זאל געדעקט ווערען פון די אבשפּאַר־רעזערווען.

ירושלים. „אל־דזשיהאד" טיילט מיט, אז די א"י־רעגירונג זאל האָבען קאנפיסקירט גרעסערע געלד־סומען, וואָס זענען אנגעקומען פון עגיפּטען, סיריען, איראק און אמעריקא אויפ'ן אַדרעס פון אראבישען שטרייק־קאמיטעט.

דער האנדעל אין א"י.

ירושלים. פון אָפיציעלע ציפערן בעריכט איז צו זעהן, אז אין חודש מערץ ה. י. האט א"י אריינגעפיהרט סחורות אויף א סומע פון 1,273,405 פונט (לגבי 1,793,827 פונט אין מערץ 1935) און עקספּארטירט סחורות אין ווערט פון 635,081 פונט (לגבי 1,052,274 פונט אין מערץ 1935).

אין די ערשטע דריי חדשים 1936 האט דער אימפּאָרט פון א"י בעטראָפען 3,732,050 (פאראיאהרען 4,352,398 פונט) און דער עקספּארט — 2,044,764 פונט (פאראַיאהרען 2,507,510 פונט)

גרעסטער האָטעל אין תל־אביב שליסט זיך.

תל־אביב. צוליב'ן שווערען קריזיס, וואָס א"י מאכט איצט דורך אויפ'ן געביט פון טוריסטיק, ווערט געשלאסען דער גרעסטער האטעל אין תל־אביב „פאלאטין", דער האָטעל וועט זיך וואהרשיינליך ווידער עפענען צום בעסטען ווי בעסער־סעזאן.

א דייטש וואָס איז מנדב אויפ'ן הילפס־פאָנד פון ישוב.

ירושלים. צווישען די מנדבים אויפ'ן הילפס־פאנד פאר די געליטענע פון די לעצטע אונרוהען אין ישוב געפינט זיך א דייטשער קריסט, א תושב פון איינער פון די דייטשע קאלאניעס אין א"י. אויף דער בקשה פון מנדב איז זיין נאמען נישט פערעפענטליכט געוואָרען.

צווישען די גרויסע מנדבים, חוץ דער אגראר־באנק, געפינען זיך אויך די „אַנגלא־פּאלעסטיין־באנק" מיט טויזענד פונט און א רייה אנדערע באנק־אינסטיטוציעס, וואָס האבען מנדב געווען צו 200 פונט.

אַן אראבישע פרוי בראש פון א טעראָריסטען־באַנדע.

ירושלים. די עגיפּטישע צייטונג „אַל־דזשיהאד" טיילט מיט, אז בראש פון איינער פון די אראבישע טעראריסטען־באנדעס, וואָס זענען טעטיג אין דער געגענד פון בית־שאן, שטעהט אן עלטערע אראבישע פרוי, פאטמא, אן אַלמנה, וואָס איהר מאַן און צוויי זיהן זאלען האבען אומגעקומען אין קאמף מיט'ן בריטישען מיליטער. פאטמא זאל האבען געשוואוירען נקמה צו נעהמען אין די ענגלענדער און האט זיך דעריבער געשטעלט בראש פון א טעראריסטען־באנדע.

די זעלבע צייטונג גיט איבער, אז פיל דעוויזען (א מין מוהאַמעדאנישער קלויסטער־ברידער) האבען זיך אנגעשלאָסען אין די טעראריסטישע באנדעס, וואָס האבען זיך בעטייליגט אין פערניכטען יודישע פלאנטאציעס אין דער געגענד פון פתח־תקוה.

מיליטער פאָדערט בעזייטיגען אראבישע פרדסים־וועכטער.

ירושלים. דער קאמענדאנט פון בריטישען מיליטער, וואָס סטאציאנירט אין חדרה, האט געפאָדערט צו בעזייטיגען אלע אראבישע וועכטער בײַ די יודישע פרדסים, היות זיי זענען חשוד אין מיטהעלפען צו די אנפאַלען אויף די פרדסים. אין צוזאמענהאנג דערמיט ווערען איצט געפיהרט אונטערהאנדלונגען צווישען די קאלאניסטען און דעם לאקאלען ארבייטער־ראט וועגען אננעמען יודישע שומרים אין די פרדסים.

175 טויזענד בוימער פערניכטעט.

ירושלים. דער מופטי־אָרגאן „אל־ליוואַ" שאצט, אז די צאָהל ארויסגעריסענע בוימער בע־טרעפט לערך 175 טויזענד. דער געלד־ווערט פון פערניכטעטען בוימער־אייגענטום ווערט געשאַצט אין 150 טויזענד פונט.

אַנ'אראבישער קאָמוניסט אין קאָנצענטראציאָנס־לאגער.

ירושלים. צווישען די קאמוניסטישע אגיטאטאָרען, וואָס זענען פערשיקט אין קאנצענטראציאנס־לאגער אין סאראפאנד געפינט זיך אויך דער בעקאנטער אראבישער קאָמוניסט אבדאלאה כאלאַק, וועלכער איז דורך געגאנגען די קאמוניסטישע פּראפּאגאנדא־שול אין מאסקווע. ער רעדט אויסגעצייכענט, חוץ אראביש און העברעאיש, אויך רוסיש, ענגליש, פראנצויזיש, דייטש און יודיש.

צענזור פון אראבישע בריף.

ירושלים. די רעגירונג האט נאמינירט 12 בריטישע בעאַמטע, אראביש־קענער, אלס צענזאָרען פון אראבישער פאסט־קארעספּאָנדענץ, ביז איצט פלעגט די צענזור בעזאָרגט ווערען דורך אראבישע בעאַמטע.

אַביסעלע קיבי'ץ

(הומאָר פון טאָג)

עני: מיין מאַן איז זעהר א וואונדערבארער מאַן.
בעני: וואָס פאר א וואונדער טוט ער דאָס אַזוי אויף?
עני: ער האט געהאַלטען א רעדע פאר א גרויסען עולם. איז ווי נאָר ער האט אָנגעפאַנגען צו רעדען, איז דער עולם גלייך נעלם געוואָרען, איז דאָס נישט קיין וואונדער?

* * *

מאַן: מען זאָגט, אַז עס זענען פערהאַן שטערען אין הימעל, וואָס זעהען אויס צו זיין זעהר נאָהענט איינער פון די אַנדערע, אָבער אין דער אמת'ן זענען זיי מיליאָנען מיילען ווייט איינער פון די אַנדערע.
ווייב: פונקט אַזוי ווי מיר ביידע.

* * *

קריטיקער (צו א יונגען שרייבער): איך האָב נאָר וואָס געלייענט אייערען א בוך.
יונגער שרייבער (א פרעהליכער): מיין לעצטען בוך, וואָס איך האָב געשריבען?
קריטיקער: איך האָף אַזוי!...

* * *

בערל: ביזטו שוין געווען בײַם קאָנצערט פון אַכט־יעהריגען פּיניעלע?
שמערל: נישט וויכטיג, איך האָב איהם געהערט נאָך מיט צעהן יאָהר צוריק אין וואַרשא

ער האט דערהרגעט און געוואָרן בעפרייט

דאס לובלינער קרייז־געריכט האט אנערקענט, אַז ער איז געצווינגען געווען זיך צו פערטיידיגען

לובלין. געווען איז דאס אין מאנאט יאַנואַר. א געוויסער יאן דודזשאק, אַ „שטארקער" יונג, וועלכער איז אלס אזעלכער געווען זעהר פאפולער אין געגענד פון דזשערזשאווע גאס, וואו ער האָט געוואוינט, איז אויף דער זעלבער גאַס בעפאַלען זיינעם א שכן, מאראַן שטשוקא, א שלאָסער, וועלכער איז געפאָהרען אויף אַ ראָווער, פערשטעלט איהם דעם וועג, אַראָפּגעוואָרפען פון ראָווער און געוואָרפען אויף איהם אַ גרויסען שטיין. שטשוקא האָט זיך אויפגעהויבען און זעהענדיג, אז דודזשאק פערמעסט זיך ערשט אויף איהם, האט ער ארויסגענומען א רעוואָלווער און אויסגעשאָסען. די קויל איז דודזשאקען אריין אין האלז. שטשוק איז ענטלאָפען. דודזשאק האט אבער פערמאָגט אן אייזערנע גבורה. מיט א דורכגעשאָסענעם האלז האט ער נאָכגעיאָגט דעם ענטלויפענדען, אָנגעכאַפּט איהם בײַ דער קורטקע, צוגעשטופּט צו דער האַנד און ארויסגעצויגען א מעסער, וועלכעס ער האָט געוואָלט אריינזעצען איהם אין האַרץ. שטשוקאן איז אבער געלונגען נאָך צוויי מאל אויסצושיסען און שטשוקא זענען פון לאַנגע יאָהרען געווען צווי־ליך־פּעו וואונדעטער.

עדות דערפון זענען געווען פיל מענשען, וועלכע זענען זיך צונויפגעלאָפען צוליב די שיסערייען און געשרייען פון בעפאלענעם שטשוקא.

די ארויסגערופענע פאַגאטאוויע האט פעסטגעשטעלט, אז דודזשאק איז שוין טויט. שטשוקא האט תיכף טעלעפאנירט אין פאליציי־קאמיסאריאט געמאלדען וועגען מארד און אין עטליכע מינוט ארום זיך אליין געמאלדען אין פאליציי.

ארויסגעוויזען האט זיך פאלגענדעס: דודזשאק און שטשוקא זענען פון לאַנגע יאָהרען געווען צווישען זיך שונאים. דודזשאק האט אמאל געהאט א פראצעס פאר גנבה, פערמשפּט געוואָרען אויף א האלב יאָהר תפיסה, דאמאלס האט שטשוקא וועגען איהם שלעכט עדות געזאגט. מיט 2 יאָהר צוריק האט דודזשאק זיך אויפגעבויט א הויז אין שכנות מיט שטשוקא און איהם גענומען פערפאָלגען ווען און וואו ער האָט נאָר געקענט. עס איז געקומען צו אָפטע געשלעגען און דודזשאק האט יעדעס מאל דערלאנגט נייע מעלדונגען אין דער פאליציי געגען שטשוקאן. דאָס אלץ האט עס דערפיהרט צו דער קאטאסטראפע אויף דזשערזשאווע גאס.

שטשוקא איז געמשפּט געוואָרען דורכ'ן לובלינער קרייז־געריכט. נאכ'ן אויסהערען דעם אנגעקלאגטען, א רייהע עדות, דעם פּראקוראָר און דעם פערטיידיגער איז דאס געריכט געקומען צום בעשלוס, אַז שטשוקא האט אויסגעפיהרט א מאָרד, אין א מאמענט, ווען זיין אייגען לעבען איז געווען בעדראָהט. ער האט בלויז זיך פערטיידיגט און דעריבער האט דאס געריכט איהם בעפרייט.

Dr. med.
Sadokierski
כירורג פון צייהן און יאַסלעס
Piotrkowska 164 tel 114-20.

ל. מלאר

דאָן־דאָמינגאָ

ראָמאַן

106

עס האט קיינער נישט געהערט ווי כואנא איז אריינגעקומען פון איהר חדר. די טיר איז סיי־ווי־סיי געשטאנען אָפען צום בוידעם ארויס די איז אריין ווי שוועבענדיג. ערשט ווען זי איז שוין געווען אינעווייניג האבען ביידע איהר דערזעהן. אנגעטאן איז זי געווען אין די זיידענע פיזשאמעס, און א ברייטען ווייסען יאפאנישען טוניק, זי איז געווען בלייך, כמעט בלאס און דאס אויסזעהען ווי א צעשראקענע [illegible], ווען מען האט דאס קינד פון בעט ארויסגענומען. דאס ערשטע מאל זינט דאניע געדענקט, האט דער צאָרן זיך אין איהר געשמיקט ווי אנ'איינגעטערעקטע פייער, זי האט דאניען געטון א ריס אוועק פון דינעלעס זייט, גלייך ווי זי וואלט אנ'אריינגעשלאגענעם טשוואק ארויסגעשלעפּט. און ווען די נעלע, א צעתמטע, האט געפרובט א ריד טון, האט כואנא א טופּ געטון מיטן פוס און אויסגעשריען:

— קאַזשאַטי לא באָקאַ!

און באלד דערנאך האט זי זיך צעוויינט, פאלענדיג ווי א בייגעל מיטן גאנצען קערפער אויפ'ן בעט.

קאַפּיטעל צוויי

אפעלע פאפירעאסניק האט דאניען מיטגענומען שבת אינדערפריה אין שוהל אריין, עס האט אויסגעזעהען ווי מען וואלט דעם חזן צוגעלאָזט דאס גאַנצע דאווענען, און מען האט זיי פערגומען מיטן גאסט.

כואנא האט געוואוסט, אז ער גייט אין דער „אינגלעסא" אריין. האט זי איהם זאגיגאם אויסגעפוצט, איהם מיטגעשיקט מיט דעם באלעבאס, ווי מען שיקט מיט א קינד מיט א הערוואקסענעם אין חדר אריין. דאניעס הערשיינען אין שוהל האט ענגער צונויפגעדריקט די ווענד, מען האט זיך געשפּארט איבער אקסלען און פלייצעס, דאניען האט איש נער גומען שווינדלען פאר די אויגען. און פון די „שלום עליכמס" האבען איהם די הענט געבראָכען.

מען האט זיך אויסגעפּרעגט וועגען פערשידענע אייגענטליכקייטען, היפשטועבליך זאכען, וואס האבען נישט געהאט קיין ענגען שייכות צו איהם אליין, נאָר צו דעם „דאָרט" פון וואנען ער איז געקומען.

מען האט געוואלט וויסען צי איז דארט, אין דער מדינה, פאראן א קייסער, און צי איז „פריילאנד" ווי דאָ אין פוילען?

און אז דאניע האט דערציילט אז דארטען איז קיינמאל קיין ווינטער נישטא, און אז די היצען בריהען ווי אין קאוואלס קוזשניע, און אז די זון שטעכט ווי מיט אפגעגליהטע שפּילקעס, האט מען מויל און אויערן געעפענט, פאר חידוש און שטוינען.

געגען אָווענד־צו האט דער רב געשיקט נאך דאניען, צו „שלוש סעודות", מיט דאניען איז מיטגעגאנגען אפעלע פּאַפּיראסניק, און ער האט עס בעטראכט פאר א גרויסען כבוד, און בעזונדערער זכיה.

דאניע האט דעם רב כמעט נישט דערקענט. איינגאנצען זיך געביטען. בעת ער איז אריינגעקומען אין רב'ס בית־מדרש, האט ער געזעהען ווי א שטיק ווייסקייט שווימט עפּעס אין בין־השמשות און עס שטייט שוין לעבען איהם. געזעהען האט ער נישט — נאר געפיהלט, אז א האנד שטרעקט זיך אויס און א שוואכע, אראָפּגעלאָזטע שטימע פאָדערט ביי איהם:

— שלום עליכם!

דערנאך האט ער געפיהלט ווי א ווייסע, נאָכגעלאזענע האנט שאָקעלט זיך אין זיינער, און באלד טיילט זיך אָפּ די ווייסקייט און שווימט צוריק אויף זיין פריהערדיגען אָרט. צו דעם אויבענאַן, דאס ווייסקייט צעוויגט זיך אין חער ברייט ווי אנ'אומרוהע פון א זינגער און זינגט ארויס:

— בני היכלא.

עמיצער, א שטיק שווארצקייט האט דאניען צוגעפיהרט צום „אויבענאַן" און איהם אוועקגעזעצט ביי דער רעכטער האנד פון רב. און ערשט, ווען זיינע אויגען האבען זיך צוגעוויינט צו דער טונקעלקייט, האט ער דערמאָלט געקענט בעטראכטען דעם רב, וואס איז גרוי געוואָרען ווי א ווייסע גאנז.

קוקענדיג אויפ'ן רב, האט זיך ערשט דאניע געכאפּט אז ווייט איז עס פערגאנגען, אז די צייטען זענען שוין נישט די, וואָס זענען געווען, און אז ער איז אַנ'אנדערער און די אלטע מענשען וועמען ער זעהט דאָ און הערט דאָ זינגען, זענען עפּעס אַנ'איבערבלייבעכץ פון אמאליגען אמאָל.

ער אליין האט נישט מיטגעזונגען און זיך נישט מיטגעשאָקעלט... קיינער האט צו איהם נישט גערעדט, יעדער איז געווען ווי פערטומען מיט זיך אזוי אז מען האט אין איהם כמעט פערגעסען, דעם „פאפּיראסניק" האט מען נישט צוגעלאָזען צו דעם „אויבענאַן". און אפשר זיצט ער אינגאנצען נישט ביים טיש. נאר שאָקעלט זיך אַזוי שטייענדיגערהייט, דאניען האָט זיך אויסגעדאכט אז ארום דאָ איז א טיף פינסטערער וואלד און די מענשען זענען בוימער, וואס שאָקלען זיך אַזוי און רוישן פון אַנ'אייביג' ווינט.

מען האט דאניען אזוי צו רוה געלאָזט ביז נאכן בענשען. נאך מעריב דאווענען און הבדלה, דעמאָלט ערשט האט זיך דער רב אנידערגעזעצט לעבען דאַניען, זיך א צעגעהם געטון די באָרד אין ביידע זייטען און געפרעגט:

— ביסט כאָטש א יוד?

די פראגע איז פאר דאניען געווען אומטעריסט, ער האט זיך דערמאָהנט וואס דער איינגער רב האט איהם אונגעזאגט בעת ער איז אוועקגעפאהרען. ער האט געענטפערט ווי פאר זיך נאָר ווי פאר עמיצען אנדערש:

— פארוואס זאל מען נישט זיין?

די ארומשטייענדיגע און ארומגייענדיגע יודען זענען שוין נאכאמאל פערלאָפען מיט קשיות. ווי אזוי פיהרט זיך דאָרט אויף, צי זענען פאראן שוהלען, צי דאווענט מען מיט א מנין. צי איז דאָס מלכות א שווא־ישראל, (דאניע האט עס נישט פערשטאנען, האט ער געזאָגט יאָ, האט מען גענומען זיפצען האט ער ווידער פערשטאנען, אז ער האט פריהער נישט פערשטאנען, איז ער געוואָרען אומבעהאָלפען, און ווי תמיד אין אזא פאל איז ער רויט און פערשוויצט געוואָרען). מען האט איהם אייך געפרעגט. צי עסט מען דאָרט כשרות, צי איז פאראן א שוחט צי לייגט מען תפילין, און צי היט מען אפ יודישקייט?

דער רב איז פערלאָפען דעם וועג מיט א קוועטש פון דער באָרד. א ציה מיט דער פלייצע און א מאַך מיט דער האנד, גלייך ער וואלט די אלע שאלות מבטל מאכען:

— וואָס שייך צי מען היט אָפ יודישקייט? — און איידער אויסצוהערען דאניעס ענטפער, האט ער געבראכט ראיות פון זיך אליין, פון דער צייט וואס ער איז געווען א „זאָקלאָדניק"... (אין איינוועגס האט ער שוין דערצעהלט דאניען ווי די רוסען האבען איהם „פערשיקט" אין טיף רוסלאנד), געמיינט אז ער וועט דאָרט אויסגיין פאר הונגער, פונדעסטוועגען האט ער אנגעטראָפען אויף יודען, קוים א מנין געווען, נו, איז נישט געווען יודיש? א שוחט, א מקוה, אפילו. נישט מעהר ווי די נקבות האבען געדאווענט אויף רוסיש, איבערגעזעצטע סידורים.

דער עולם האט געקנאקט מיט די צינגער און זיך מחיה געווען פאר חידושים כאָטש זיי האָבען שוין די מעשיות געהערט פון רב דערצעהלען נישט איין מאָל.

(פאָרטזעצונג קומט)

אימפאזאנטע לויה פון ל. מלאך אין פאריז

פאריז. זונטאג אינדערפרי איז אויף דעם בית עולם באניע פארגעקומען די לויה פון דעם טראגיש־פארשטארבענעם ארבייטער־דיכטער לייב מלאך. די לויה איז געווען אן אימפאזאנטע, יודישע שרייבער, יודישע קינסטלער און דער עיקר א גרויסע צאל יודישע ארבייטער זענען געקומען בעגלייטען צו זיין לעצטער רוה דעם יונג־אוועקגעריסענעם לייב מלאך. וועטליכע שעה האט די לויה געדויערט. אונטער דעם געזאנג פון פראלעטארישע לידער, אונטער דעם פלאטערען פון רויטע פעהנער און אויך אונטער דעם הארצרייסענדן געוויין פון פיל ארבייטער און פריינד זיינע האט מען בעגלייט מלאך'ן. — דעם איבערגעבענעם פריינד מלאך, וועלכער איז אזוי פלוצלונג און אזוי פריהצייטיג אוועקגעריסען געווארען אינם בליהענדסטען פעריאד פון דער קריעפטיגסטער שריי־בערישער רייפקייט.

דעלעגאציעס מיט רויטע פעהנער..

מלאך איז אלע יאהרען געווען אין פערבינדונג מיט די ליגקע פועלי־ציון, זיי האבען די לויה דורכגעפיהרט. ארום האלב צוועלף איז שוין פאר דעם בית עולם באניע געשטאנען א ריזיגער עולם, די עגלה קומט אן, עס פארמירט זיך א גרויסער טרויער־צוג. פריהער די קינדער גרופע פון דער אראנסאן שולע אין מאנטרוי. די קינדער מיט רויטע טאוולען, צו וועלכע עס זענען צוגעבונדען מלאך'ס ביכער און די צייטשריפטען און צייטונגען וואו ער האט מיטגעארבייט, דאן די עגלה ארומגערינגעלט פונם עהרען קאמיטעט פון שרייבער און קינסטלער מיט נחום אראנסאן אין דער שפיץ, דאן די אלמנה.

און דאן א לאנגע רייהע דעלעגאציעס, מיט רויטע פעהנער, בלומען־קרענץ און טראנספארענטען.

דער אלוועלטליכער פערבאנד י.א.פ. פועלי־ציון מיט א ריזיגען בלומען־קראנץ, דער אלוועלטליכער פערבאנד „יוגנד", די פאריזער י.א.פ. פועלי ציון, די געזעלשאפט „ארבייטער־היים", דער ספארט־קלוב „שטערן".

א דעלעגאציע פון די פאריזער פועלי־ציון, התאחדות, צענטראלער קולטור־אמט, דער „פיאט". א גרויסע דעלעגאציע פון פאריזער יודישע ארטיסטען, דער צענטראלער קולטור־ראט, דער כאר ביי דער „ארבייטער - היים", דער כאר ביי דער קולטור־ליגע, א דעלעגאציע פון צענטראלען האנדוועקער־פער־באנד, געז. „זעלבסטהילף".

א גרויסע גרופע פון בעלגיען, וועלכע איז ספעציעל געקומען צו דער לויה, און רעפרעזענטירט דעם בריסעלער פאלקס־קלוב, דער צ.ק. פון די פ.צ. אין בעלגיען, בריסעלער „שטערן" בעלגישע באראר־כאור־יוגענד א.א. די ארדנערס אונטער דער לייטונג פון דעם סעקרעטאר ה' בינדער מאכען א וואך ארום די דעלעגאציעס.

שטרייקענדע פראנצויזישע ארביי־טער אין טרויער צוג.

דער טרויער־צוג געהט פאמעליך דורך דעם בית־עולם. די שטרייקענדע פראנצויזישע ארבייטער אין באניע, דערוויסענדיג זיך וועגען דעם טויט פונם ארבייטער דיכטער, פארמירען גלייך א דעלעגאציע מיט א טראנספארענט און זיי שטעהען צו צום טרויער־צוג. אויך די שטרייקענדע פראנצויזישע ארבייטער פון בית־עולם גופא בעטייליגען זיך אין דער לויה דער בית־עולם הילכט אויף פון דעם געזאנג פון דער „שבועה". די רויטע פעהנער פלאטערען. מען מאר־שירט ביז דעם פראוויזארישען קבר. די מיטגלידער פון עהרען־קאמיטעט, שרייבער און קינסטלער טראגען אראפ דעם ארון אונטער די טענער פונם „אינטערנא־ציאנאל" און ביי געפיילטע פויסטען אינם ארבייטער־סאלוט. אין נאמען פון צענטראל קאמיטעט פון וועלט־פערבאנד ליגקע פועלי ציון רעדט דער ערשטער אלעקסאנדער סאפאוו.

פראנצויזישער פען-קלוב.

דאן רעדט אין נאמען פונם פראנצויזישען פען־קלוב דער בעריהמטער שרייבער בענזשאמען קרעמיע און קלארע שטריכען צייכענט אן קרעמיע דאס ווערק פון לייב מלאך'ן. זייטע ערשטע שווערע יאהרען אלס לערן־יונגעל און פערשידענע פאכען, זיינע ערשטע ליטעראריש שריט. זיין קולטור־ אקטיוויטעט אין די שפעטערדיגע יאהרען. זיין אויפקלערונגס - ארבייט אין די קרייזען פון יודישען פראלעטאריאט אין זיד־אמעריקא, און אין אייראפא. ער איז געווארען דער זינגער פון חער יודישער ארימקייט. ער שטארבט אין די בליהענדסטע יאהרען און אין א טראגישען מאמענט פאר איהם, מחאר דעמאלס ווען ער האט געזעהען ווי שווער עס איז איצט די דערנידערונג צווישען יודישען און אראבישען ארבייטער. א דער־נעהנטערונג וועלכע ער האט אזוי געוואלט. אבער אויך אין א מאמענט ווען ער האט נאך געזעהען דעם ראפעלגען זיג פון פאלקס־פראנט אין שפאניען און אין פראנקרייך.

חער הספד פונם פארשטעהער פון פען־קלוב מאכט אויף אלעמען א שטארקען איינדרוק.

עס רעדען נאך די ה"ה גארין, וועווארקע, יהודה, שטאמפאטער, א פארשטעהער פון „פיאט" א.א.

די אלמנה זינגט די „שבועה".

די נאהענטע פארטיי - פריינד טראגען צו דעם ארון צום אפענעם קבר. א פארשטעהער פון די פראנצויזישע שטרייקענדע ארבייטער זאגט עטליכע ווער־טער און הויבט אן זינגען דעם „אינטערנאציאנאל" עס הויבט זיך אן א דעפילאדע, פאר דעם ארון שטעהט די יונגע פרוי אין טרויער אינגאנצען פער־וויינט. די ארבייטער דעפילירען מיטן ארבייטער־סאלוט. מען זינגט די „שבועה", די רויטע פעהנער נוי־גען זיך איין. ארום ארון — פול מיט בלומען־קרענץ דער ארון איז בעדעקט מיט א רויטען זיידענעם. אר־בייטערינס ווארפען צו בינטלעך רויטע רויזען. די דעפילאדע דויערט לאנג. מען זינגט די שבועה. די פארטייפריינד שטעלען זיך ארום דעם ארון. מען הויבט איהם אן אראפלאזען אין קבר. דא און דארט הערט מען א פערשטיקטע געוויין. און די אלמנה איך גרויער הויבט אויך אויף די האנד צום ארבייטער־סאלוט, זי איז געווען מלאך'ס טרייע בעגלייטערין און האט מיטגעמאכט זיין פאליטישע טעטיג־קייט, זינגט זי מיט איינגעהילט און טרויער און אין טרערען די שבועה: —

— דאן וועלען מיר אנדערע דעם נייסט איבער־געבען...

און זי ברעכט פלוצלונג אויס אין א געוויין, און פאלט צוריק אין א אויפגעהויבענעם פויסט פון א חבר. און מען הערט א פערכליפעטע, א פערצווייפעלטע שטימע אין טרערען מיטזינגען.

— דאן וועלען מיר... אנדערע...

טראטיש, פערצווייפעלט, פויגט זיך די פרוי אין שווארצען שלייער איבער דעם קבר. און זי וויינט און אנדערע וויינען אין מיטען פונם געזאנג, און וועלכען מען הערט א פערוושהטאגטע שטימע אנזא־גען די ווערטער:

— א שבועה פון בלוט.. און פון טרעהרען,

הויפענס ערד נעהמען פאלען אויף דעם רויטען זייד פון ארון. הויפענס, נאך הויפענס...

און נישטא מעהר מלאך.

אזויפיל מענשער און פרויען ארום ווישען זיך די טרעהרען. און מען רעהט שטיל צווישען זיך: —

— זי האט געוויינט און טוזונגען...

און מען רעדט פון מלאך'ס טראגישען סוף. מען וויקעלט אויף די פעהנער, אבער דער עולם בלייבט נאך לאנג ארום דעם בית־עולם..

די פארבערייטונגען צום יודישען וועלט=קאנגרעס

פאריז (יט"א) דאס צענטראל־ביורא פון קא־מיטעט פון יודישע דעלעגאציעס און פון יודישען וועלט־קאנגרעס טיילט מיט:

אין יוגאסלאוויע זענען שוין פארגעקומען די וואהלען צום יודישען וועלט־קאנגרעס און אלס דעלעגאטען זענען געווהלט געווארען: הרב־הכולל ד"ר יצחק אלקאלעי, ד"ר אלעקסאנדער ליכט (פאר־זיצער פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע) און ד"ר פרידריך פאפס (פארזיצער פון קהלה־פערבאנד אין יוגאסלאוויען). עס זענען אויך געוועהלט געווא־רען דעלעגאטען־פערטרעטער.

אין שפאניען איז אלס דעלעגאט צום יודישען וועלט־קאנגרעס געוועהלט געווארען דער פרעזעס פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין שפאניען, איגנאסיא באוער.

אין פארטוגאל איז אלס דעלעגאט צום וועלט־קאנגרעס געוועהלט געווארען דער פרעזעס פון דער ליסאבאנער יודישער קהלה, פ"אפ, משה בן־שבת אמזאלאק.

אין איטאליען, ענגלאנד, פינלאנד, עסטלאנד, ארגענטינע און אורוגוואי וועלען די וואהלען צום יודישען וועלט־קאנגרעס פארקומען אין משך פון חודש יולי.

אין פראנקרייך, בעלגיען, טשעכאסלאוואקיי, עסטרייך, גריכענלאנד, בראזיליען, טשילי, פוי־לען און רומעניען וועלען די וואהלען פארקומען אין יולי.

ד"ר סטיפען וויין איז אנגעקומען קיין לאנדאן און וועט דעם 28־יוני אויפטרעטען אלס הויפט־רעדנער אויף דער לאנדאנער קאנפערענץ, וואס וועט וועהלען די דעלעגאטען צום יודישען וועלט־קאנגרעס.

נאך דער דאזיגער קאנפערענץ נעמט אויף ד"ר סטיפען וויין א גרויסע רייזע איבער אייראפעאישע לענדער און וועט אויפטרעטען אויף גרויסע פער־זאמלונגען פאר'ן יודישען וועלט־קאנגרעס אין פאריז, וויען און אין די הויפטשטעט פון פוילען און רומעניען.

לסוף טיילט מיט דאס צענטראל־ביורא וועגען דער וואשינגטאנער קאנפערענץ פאר'ן יודישען וועלט־קאנגרעס. די אמעריקאנער יודען וועלען אויף דעם קאנגרעס זיין רעפרעזענטירט דורך לערך 70 דעלעגאטען. די וואשינגטאנער קאנפערענץ האט פערטרעטען לערך 2 מיליאן יודען. עס האבען זיך אין איהר בעטייליגט 1361 דעלעגאטען, געוועהלט דורך קעגער 3 טויזענד לאקאלע יודישע ארגאניזאציעס און 24 לאנדעס־ארגאניזאציעס פון 99 שטעט אין 32 שטאטען פון דער צפון־אמעריקאנער פעדעראציע.

ראדיא - ווינקעל

דער „טאנץ" פון די ראדיא - סטא[ציעס] אין שאנכיי

דאס, וואס עס טוט זיך אב אין כינא און ספע[ציעל] אין שאנכיי אויפ'ן געביט פון ראדיא, הא[ט] נישט קיין גלייכען אין דער גאנצער וועלט.

אין אייראפע האט מען שוין א סך געהער[ט] און געלייענט וועגען דער אזוי גערופענער כינעז[ישער] זישער מלחמה, וואו די גענעראלען קויפען אונט[ער] דעם געגנערישען צד און די זעלבער פון די פארט[ייען] זאנישע אבטיילונגען האנדלען מיט געוועהר או[יפ'ן] באזאר, אדער געהען אריבער צום צד, וואס צאהל[ט] בעסער.

אויך אויפ'ן געביט פון ראדיא־וועזען שטע[לט] זיך פאר דארט די לאגע נישט בעסער און מען הא[ט] דארט צו טון מיט מערקווירדיגע כינעזישע א[ו]דנונ[ג]ען.

אין שאנכיי, למשל, געפינען זיך אזוי פ[יל] ראדיא־סטאציעס, וויפיל עס איז פערהאן אייראפ[ע]אישע קאנצעסיעס, אויף איין און דעמזעלבען אי[נ]טערנאציאנאלען קווארטאל געפינען זיך עטלי[כע] ראדיא־סטאציעס.

די דאזיגע ראדיא־סטאציעס רעכענען זיך א[ינ]גאנצען נישט איינער מיט דער אנדערער און רעדע[ן] וואס זיי ווילען נאר און ווען עס גלוסט זיך זי[י] פערשטעהט זיך, אז ווען אלע רעדען מיטאמא[ל] ענטשטעהט אין דער לופט א כאאס און מען פער־שטעהט קיין אייןווארט נישט.

כדי א סוף צו מאכען מיט דער דאזיגער או[מ]נארמאלער לאגע, איז זיך צונויפגעקומען דע[ר] גרויסער „ראדיא־ראט" אין שאנכיי און עס א[יז] ארויסגעגעבען געווארען א פערבאט, וואס פער־ווערט צו רעדען אין איין און דער זעלבער צ[ייט]. אבער פון דער דאזיגער פעראָרדנונג איז געבליב[ען] נישט צופרידען פראנקרייך. זי האט זיך איבערג[ע]פעקעלט אויף אן אנדער ארט אין אינטערנאציאנא[]לען קווארטאל און ווייטער געשיקט ראדיא־קאמו[]ניקאטען, ווען נאר ס'האט זיך איהר געוואלט־

צוליב די זעלבע טעמים האט זיך אן אנדער[ע] ראדיא־סטאציע איבערגעטראגען פון אינטערנא[צ]יאנאלען קווארטאל אויף דער טעריטאריע פון ד[ער] אמעריקאנער קאנצעסיע. האט זיך איצט אין שאנ[]כיי אנגעהויבען אן אמת'ער „טאנץ" פון די ראדי[א]־סטאציעס, וועלכע ווילען אזוי ארום אויסמייד[ען] די פעראָרדענונגען פון דער כינעזישער רעגיר[ונג], וועלכע איז אינגאנצען הילפלאז און קאן זי[ך] קיין עצה נישט געבען מיט די אייראפעאיש[ע] ראדיא־סטאציעס אין כינא.

א טורם, וואס איז צוויי מאל העכ[ער] פונם אייפעל - טורם

צו דער צוקינפטיגער וועלט־אויסשטעלונג, דא[ס] דארף פארקומען אין פאריז אין 1937, ווערט דע[ר] גרויסע ארכיטעקטען און אינזשעניערען צוגעגר[ייט] א געוואלדיגע סענסאציע. זיין וועט דאס א טו[רם] פון בעטאן, וואס זיין הויך איז צוויי מאל גרעס[ער] פונ'ם אייפעל־טורם: גאנצע 600 מעטער אין ד[ער] הויך. דער דאזיגער טורם וועט שטעהן אויף מ[ון]וואלעריאן, איינער פון די מעדאנער בערגלעך. [ע]ר וועט האבען א לאמטער, וואס מען וועט זי קאנ[ען] זעהען פונ'ם קאנאל לא־מאנש. א חוץ דעם וו[עט] אויף דער שפיץ פון דער דאזיגער לאמטער אוועקג[e]שטעלט ווערען א פולשטענדיגע ראדיא־אינסטאל[א]ציע.

ר. איזראעל

אויסגעליטערטע נשמות

סענסאציאנעל שפאנענדער ראמאן פון יודישען לעבען

60

ראווסקי האט זיך געמאכט אזוי ווי ער וואלט דאס נישט געזעהען און נישט פערשטאנען. פאר איהם זענען דאס געווען הייליגע מינוטען, וועלכע ער האט געוואלט אז זיי זאלען וואס לענגער דויערען. סאניע האט זיך די ערשטע מינוט געפיהלט נישט בעקוועהם, אבער שוין אין די נאהענטסטע מי־נוטען איז די נישט דרייסטקייט אוועק און זי האט זיך שוין דא געפיהלט אזוי היימ'ש ווי אלע אנדערע אין לאקאל, איינציגווייז זענען זיי ביידע געווארען ר'דעווודיגער און האבען פרעהליך, אונגעשטערט געשמועסט דאס האט אבער נישט לאנג געדויערט.

דער געמיטליכער שמועס צווישען סאניען און אדור ראווסקי איז געשטערט געווארען דורך דעם וואס אין דעם מאמענט זענען אין דער צוקערניע אריינגעקומען פעליקס זאוואדזקי צוזאמען מיט זיין פריינד מאריאן אזשעלאווסקי.

דגם טאניע האט נישט געהאט וואס מורא צו האבען פאר מאריאנען ,נאכמעהר פאר זאוואדזקין, פונדעסטוועגען האט זי א ציטער געגעבען דער־זעהענדיג די אריינגעקומענע צוויי פערזאנען, וועלכע האבען זיך דא געפיהלט זעהר היימיש.

אויך מאריאן מיט זאוואדזקין האבען בעמערקט סאניען און הגם אויך פאר זיי האט דאך געדארפט זיין גאנץ נאטירליך, אז זיי האבען דא געטראפען דאס פריילין זאמערפעלד, האט דאך איהר אנוועזענהייט געמאכט אויף זיי א גרויסען רושם.

— האסט בעמערקט ווער ס'איז דא אין דער צו־קערניע? האט פעליקס זיך געווענדעט צו מאריאנען.

— געוויס האב איך בעמערקט, ס'איז דא די זשידובקא. וועלכע איז די איינציגע האפנונג פון מיר און דיר.

— כ'האב זיך איבערצייגט מאריאן, אז דו ביזט גערעכט געווען ווען דו האסט מיך געהאט געווארענט, אז מיט איהר וועט דער ענין נישט אנקומען אזוי לייכט, מיין היינטיגער וויזיט ביי איהר האט מיר דאס בעוויזען.

— מיט עטליכע וואכען צוריק, האט מאריאן געזאגט, האב איך זי דערפיהלט אונטער מיין הויט, זי האט מיר געגעבען אזא לעקציע, צו וועלכע איך בין בכלל נישט געוואוינט געווען.

— און דו האסט געשוויגען, האט פעליקס גע־לאכט, דו דער שטאלצער, דער שלאכטשיץ פון פויזען.

— גלויב מיר, אז דאס האט מיך געקאסט גע־זונט און לעבען, אבער דעמאלט האב איך נישט געהאט קיין עצה, דעמאלס בין איך געלעגען פול־שטענדיג אין די הענד פון איהר און איהר פאטער, זיי האבען מיך געהאלטען ביים האלז און האבען, ווען זיי ווילען, געקאנט פערציהען דאס שטריקעל, אזוי או עס זאל זיין נאך מיר. דעריבער האב איך געמוזט שווייגען.

— וואס פארא ריט האבען זיי געהאט אויף דיר, האט פעליקס גלייכגילטיג געפרעגט, נישט ווערענדיג איבערראשט דערפון, וואס מאריאן פאלט פון צייט צו צייט אריין אין אזעלכע שווערע סי־טואציעס.

— דוכט זיך, אז איך האב דיר שוין געזאגט וועגען דעם, איהר פאטער מארדקא האט געהאט פאלשע וועקסלען, וועלכע איך האב איהם געגעבען מיט דער אונטערשריפט פון מיין פאטער. כ'האט זיך דערנעהנטערט דער צאהלונגס־טערמין, די סומע איז געווען, ווי פאר מיינע איצטיגע פערהעלטנישען א גרויסע, און קיין געלד איז נישט געווען, בין איך אוועק צו איהר פאטער, געמאכט אוואנטורעס, געדראהט, געשריגען און פערלאנגט, אז מארדקא זאל מיר צוריקגעבען די וועקסלען. איך האב טאקע אויסגעפיהרט דאס מייניגע ,איך האב צוריק בעקו־מען די וועקסלען און זיי צוריסען דארט אויפ'ן ארט, אבער איך האב בעת מעשה פון איהר בעקומען אזא לעקציע, אז איך וועל שוין אנזאגען קינדס קינדער.

— וואס האט זי דיר אזוינס געזאגט?

— וואס נישט? וואס אין דער קארט שטעהט און וואס עס שטעהט נישט, כ'האב געמאכט א שוויג און האב זיך געהיטען, אז אימיצער זאל זיך דערפון דערוויסען, אבער דאס ערגסטע איז וואס איך פיהל נישט צו איהר קיין שום געפיהל פון נקמה. די ערשטע צייטען האט אין מיר געברענט א פייער, כ'בין געווען פעהיג זי צו דערהרגענען, אבער בסדר ווערט ביי מיר דאס נקמה־געפיהל צו איהר אפגעשוואכט.

— ס'ליגט נישט אין דיין כאראקטער מאריאן, דאס מוחל זיין און דערצו א זשידובקע ,איז אויסער די גרעניצען פון דיינע מעגליכקייטען אפילו.

— איך פערשטעה דאס אליין, ווייל איך בין א מבין אויף זיך, אבער אין דעם פאל איז עס דאך אזוי, כ'ווייס נישט מיט וואס איך זאל דאס פער־טייטשען.

— אפשר, האט פעליקס געצויגען יעדעס ווארט פון אונטער דער צונג, אפשר ביזט דו פער־ליבט אין דער זשידובקא.

— וואס מיינסטו? באמת איז זי דאך א העררליכע פרוי, גיב א קוק, פעליקס, דאס פנים, די אויגען, די ברוסטען, פעליקס, גיב א קוק אויף דער גאנצער פיגור, אויף די פיס, פעליקס, אויף די די פיס, גיב א קוק אויף דעם גאנצען וועזען און זיי נישט מודה, אז דאס איז די העררליכסטע פרוי, וועלכע דו האסט געזעהען אין דיין לעבען.

מאריאנס אויגען האבען אנגעהויבען צו גלאנ־צען די סלינע איז איהם געקומען אין מויל אריין. כ'זעה, אז דו האסט אפעטיט, מאריאן, אבער דא וועסט דו נישט צוקומען.

— און איך גלויב אז יא, סוף־כל־סוף וועט זיך איד דאס איינגעבען, כ'האב נאך נישט געהאט דעם פאל אין מיין פראקטיק, אז פריהער אדער שפעטער זאל זיך מיר דאס ביי א פרוי נישט איינגעבען.

— און ביי זשידובקעס?

— דאסזעלבע און מאנכעסמאל נאך גיכער, ווי איך אליין האב זיך דאס מיר פארגעשטעלט.

— אבער נישט ביי דער דאזיגער זשידובקע, איך האב זיך אויך איבערצייגט, אז מיט איהר קען מען נישט אזוי לייכט דורכקומען, ביי יעדען ענין איז זי א גלייכער פארטנער.

— געוויס וועט מיר דאס אויסקומען שווערער, דאס איז אהן ספק..

— זאלסט אבער דיר לאזען שדכנען די דאזיגען שידוך ערשט דעמאלט ווי מיר וועלען האבען ארויסבעקומען דאס געלד. זאלסט נאר נישט נעהמען די זשידובעטשקא אנשטאט דעם געלד.

סאניע איז געזעסען ווי אויף הייסע קוילען. זי האט געפיהלט ווי די אויגען פון דעם פריץ און זיין פריינד שפיזען זי אדורך און אדורך. זי האט געפיהלט אויף זיך די בליקען פון די בעל־תאוה־ניקעס וואס קוקענדיג אויף א פרוי טוען זיי אויס אין זייערע געדאנקען נאקעט און טראכטען שוין וועגען דעם ווי אזוי זי וועט אויסזעהען אין בעט... זי האט געהאט א געפיהל און פאראכטונג פאר זיי און דעריבער האט זי זיך געווענדעט צו אדוואקאט ראווסקי.

— אפשר וועלען מיר שוין געהען.

— איך האב בעמערקט, אז עפעס האט איין שטארק רעמאגירט, אז איהר הרט זיך דא עפעס איבערגעשראקען, אייער הומאר האט פלוצלונג איינגאנצען געענדערט.

— ס'איז גארנישט, אבער ס'זענען אריינגעקומען צוויי הערען אין וועמענס געזעלשאפט וואלט זיך נישט געוואלט געפונען, נישט ווילענדיג האט זיך אדוואקאט ראווסקי ארומגעקוקט און געזוכט די מענשען, וועלכע האבען געמאכט שלעכטען איינדרוק אויף דעם פריילין זאמערפעלד, ער האט אבער קיין שום פערדעכטיגע נישט בעמערקט.

(המשך קומט)

נייער פאלקסבלאט
דאס לאדזער לעבען
נייער פאלקסבלאט

דאנערשטאג, 25 יוני
ה' תמוז תרצו
זון-אויפגאנג 3.13
זון-אונטערגאנג 8.00

נעכטיגער שלאקס-רעגען מיט מורא'דיגע דונערן און בליצען

5 שרפות. — פערפלייצטע קעלער-שטובען — פייערלעשער-אויטא פאלט אריין אין א גרוב. — קינדער און פרויען חלש'ן פון שרעק

א דונער איז אריין אין דער ווילקער שוהל

(א) נעכטען פארמיטאג ,האט זיך איבער אונזער שטאט אריבערגעטראגען א שלאקס-רעגען צוזאמען מיט א שטארקען געוויטער בעגלייט מיט שטארקע דונערן און בליצען, וועלכער האט אנגעטון שאדענס ,אין פיל ערטער זענען אריין די דונערן פון וואס ס'זענען אויסגעבראכען שרפות, פון דעם שטארקען רעגען, זענען פערגאסען געווארען די נידריגע שטאט-טיילען און קעלערען.

5 שרפות

פון די דונערן האבען אויסגעבראכען שרפות, די פייערלעשער זענען ארויסגעלאפען געווארען עטליכע צעהנדליג מאל צו לעשען די שרפות און אויס צופלומפען ס'וואסער פון די קעלערען.

אויף פאמארסקא גאס, האט אויסגעבראכען א שרפה אין א ש...ע פון יוזעף שראדע. דער דונער איז אריין אין א הילצערן הייזעל פון וואס ס'איז ענטשטאנען א שרפה.

אויף מאלאפאלסקא גאס, האט אויסגעבראכען א שרפה אין א שאפע פון יוזעף שראדו, דער דונער איז אריין אין א הילצערן הייזעל פון וואס ס'איז ענטשטאנען א שרפה.

אויף ווזשעשניענסקא 82, האט א דונער אנגעקלאפט אין אן אנטענע, וואס האט געהערט צו קאראל האושע, פון דא איז ער אריין אין דער וואוינונג פון טעאדאר ראדקע, פון וואס ס'האט אויסגעבראכען א שרפה אין דער וואוינונג. די אנגעקומענע פייערלעשער האבען די שרפה איינגעלאשען.

אויף אל. 1-טען מאי 96 איז א דונער אריין אין א קאמער, פון וואס ס'איז ענטשטאנען א שרפה. אויך דא האבען די פייערלעשער איינגעלאשען די שרפה.

אויף 11 ליסטאפאד-גאס איז א וואסער-קעסעל פון די פייערלעשער אריינגעפאלען אין א גרוב, וואו ס'ווערט איצט אדורכגעפיהרט די קאנאליזאציע-ארבייטען, צוליב דעם איז די רעטונגס-אקציע אויף א קורצע צייט פערשפעטיגט געווארען.

אין די פאבריקען אויף פומארסקא 115 און זאגאיניקא 20, האבען אויסגעבראכען שרפות. א דאנק דער ענערגישער רעטונגס-אקציע פון די פייערלעשער, איז געלונגען די שרפות צו לאקאליזירען.

צום גליק זענען אין ערגיץ נישט געווען קיין מענשליכע קרבנות, ס'זענען אויך נישט געווען קיין גרויסע שאדענס.

פערגאסענע קעלערן

צו דער זעלבער צייט ,ווען ס'זענען אויסגעבראכען שרפות אין פערשידענע טיילען שטאט זענען אין פיל קעלער-שטובען פערגאסען געווארען מיט וואסער. די פייערלעשער זענען אלארמירט געווארען אויסצופלומפען די קעלער-שטובען: זשעלנא 16, גראנסקא 44, ווזשעשניענסקא 68, פילסודסקיעגא 32, יעזשעגא 8, פאלאצאווא 14, און זגערזשער 19. ביים אויספלומפען דאט וואסער זענען געוועזן בעשעפטיגט 5 פייערלעשער-אפטיילונגען.

אפגעבריהט

אויף דער לאגעווניצקא גאס, איז א דינער פערבייגעפלויגען דעם ארבייטער סטאניסלאוו קושלא אזוי נאהענט, אז ס'איז ביי איהם אפגעבריהט געווארען ס'פנים.

קינדער חלש'ן

אין פארק פון 3-טען מאי, וואו ס'איז איצט איינגעארדענט געווארען א האלב-קאלאניע, האט בעת'ן געוויטער אויסגעבראכען א גרויסע מהומה צווישען די קינדער, פיל קינדער זענען פון שרעק אוועקגעפאלען אין חלשות. מ'האט צו זיי גערופען אדורכגעפאלען פאגאטאווי-.

אין דער סביבה

אויך אין דער סביבה, האבען די נעכטיגע דונערן, אנגעמאכט גרויסע שאדענס. דער האגעל האט געמאכט שאדענס אויף די פעלדער, און גערטנער.

* * *

ווי מיר דערוויסען זיך, זענען נאך אין פיל ערטער אריין דינערן. ווי מ'טיילט מיט, איז אויך א דינער אריין אין שיינפארבער'ס פאבריק (פול נאצנא 24) וואו ס'איז איינגעפאלען דער פאבריק-קוימען.

אויך אויף פל. וואלנאשטשי, האט א דינער אנגעקלאפט אין א פאפיראסען-בודקע, קיין שאדען איז נישט געווען.

א דונער אין דער ווילקער שוהל

א דונער איז אויך אריין אין דער ווילקער שוהל. דער דונער איז אריין דורכ'ן דאך און צוריק ארויס, צום גליק איז קיין שאדען נישט געווען.

אין דער האלע אויף וואלבארסקא גאס איז אריין א דונער. פון שרעק זענען עטליכע פרויען געפאלען אין חלשות.

א דונער האט אויך אנגעקלאפט אויף וואלבארסקא 19, נעבען דער שענק.

ארבייטער אקופירען א פאבריק

זיי פאדערן צו בעזייטיגען א בעאמטען, וואס איז אנגעקלאגט געווען אין מאנ'ס זיין אנ'ארבייטעריז. — ארבייטס-אינספעקטאר ענטזאגט זיך צו אינטערווענירען

(א) אין דער פאבריק פון דער פירמע שאץ (6-טע שערפיען 63), האט אויסגעבראכען אן אקופאציע-שטרייק. די סיבה פון שטרייק איז, וואס די ארבייטער פאדערן צו בעזייטיגען א בעאמטען, וואס איז בשעתו אנגעקלאגט געווארען אין מאנס זיין אנ'ארבייטערין פון דער פאבריק. דער דאזיגער בעאמטער איז צוליב דער אנקלאגע בעזייטיגט געווארען פון פאסטען. מחמת דעם אבער, וואס דאס געריכט האט דעם בעאמטען בעפרייט, האט איהם די פירמע צוריק אנגענומען אויפ'ן פאסטען. די ארבייטער האבען געפאדערט פון דער פירמע, דעם בעאמטען צו בעזייטיגען. אויף וואס די פירמע האט נישט מסכים געווען. צוליב דעם האבען די ארבייטער נעכטען געווארפען די ארבייט און אקופירט די פאבריק.

דער ארבייטס-אינספעקטאר צו וועמען די ארבייטער האבען זיך געווענדעט האט ערקלעהרט, אז אין דעם פאל האט ער נישט קיין רעכט צו אינטערווענירען, צוליב דעם דויערט דער שטרייק און די ארבייטער פערלאזען נישט דעם פאבריק-בנין.

6 קינדער שווער פערוואונדעט

ביי א גראנאט-אויפרייס אויף זגערזשער גאס

(א) נעכטען נאכמיטאג האט פאסירט א שרעקליכער פארפאל, בעת וועלכער 6 קינדער זענען פערוואונדעט געווארען.

אויף זגערזשער גאס נומ. 108 האט א יונגעל יאן באמבריק געפונען א רעהרעל, וואס איז געווען מיט עפעס אנגעפילט. ווי ס'ווייזט אויס, איז דאס געווען אנ'ארטילעריע-גראנאט. דאס יונגעל האט גענומען האקען מיט א האמער, דערביי האבען זיך פערזאמעלט א סך קינדער. פלוצים האט דאס רעהרעל אויפגעריסען און 6 קינדער זענען פערוואונדעט געווארען.

די פאגאטאווי האט אין א שווערען צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל פאלגענדע קינדער: דעם 12-יעהריגען הוגאן מאלסקי, 9-יעהריגע העלע מאלסקא 16 יעהריגען יאן באמבריק, 10 יעהריגען ערווין דאלמאן, 11 יעהריגען לוציאן נאראוויטש, און 7 יעהריגען לוציאן מישקא.

די פאליציי פיהרט אנ'אויספארשונג וועגען די סיבות פון אויפרייס.

ער מאכט קאניאק פון „אייגענע מאטעריאל"...

און גענעהט זיצען 7 חדשים אין תפיסה

(א) אויף די מערק דרעהען זיך ארום פלייסיגע אפעריסטען. צווישען אנדערע גיהען ארום פארשווינדלער, וואס פערקויפען פערשידענעם „פרימא ווייען" און „קאניאקען". שעהנע פלאשען, ליקערשע עטיקעטען, פערליאקירונג — בחצי חנם. אין די פלאשען געפינט זיך פשוטער פלאסער טיי אדער אנגעפארבטע וואסער.

דאס וואס עס האט געטון סטאניסלאוו פראנק. דאס איז נאך קיינעם פון די קאניאק-אפעריסטען נישט איינגעפאלען, געטון האט ער אט וואס:

ער האט גענומען א קאניאק-פלאש פון העכער פירמע ווינקעלהאוזען, מיט מעדאלען, מיט עטיקעטען, און אריינגעגאסען זיין אייגענע השתנה, עס פיין פערליאקעוועט און אוועק מיט דער סחורה אויפ'ן מארק. דארט האט ער טאקע באלד געפאקט א סוחר א געוויסען סטאניסלאוו אלעשאקאוו פון לעגיאנאוו 14, וועלכער האט געפאקט די „מציאה" און טלאפען אהיים.

קומענדיג די פלאש, האט ער געזעהען, וואס ער האט געקויפט, איז ער באלד אוועק אין דער פאליציי און דערצעהלט די מעשה. אלעשאקאוו האט פראנק'ן דערקענט אין דער קארטאטשעקע און נעכטען איז דער פויגעל געשטאנען פארן געריכט.

דער „קאניאק-פאבריקאנט" פראנק איז פער'משפט געווארען אויף 7 חדשים תפיסה.

קאנטראלעס אין די מילך-געוועלבער

ס'זענען געמאכט געווארען 24 פראטאקאלען

(א) די וואך האט א ספעציעלע סאניטאר-קאמיסיע געמאכט קאנטראלעס אין די מילך-געוועלבער. די קאנטראלעס האבען געהאט דעם ציל זיך איבערצייגען, צי די קרעמער היטען אפ די נייע פארשריפטען וועגען מילך, צי ס'ווערט פערקויפט מילך אויף דער מאס, צי מ'גיסט נישט צו קיין וואסער, צי פון די מילך ווערט נישט ארויסגענומען דער שמאנד א. ד. גל.

אין רעזולטאט פון די קאנטראלעס, זענען געמאכט געווארען 24 פראטאקאלען.

אינטערווענץ פון סטרוזשעס-פעראיין ביים ארב.-מיניסטער

ווירטסלייט פרובען צו רייסען די לוינען פון די סטרוזשעס

(א) צווישען דעם סטרוזשעס-פעראיין מיט די הויזבעזיצער-פעראיינען, איז ווידער געקומען צו א קאנפליקט וועגען די שכירות פאר די סטרוזשעס.

א גרויסער טייל ווירטסלייט האלטען נישט פון אפמאך פון 1 יאנואר 1936 און האבען די סטרוזשעס געקינדיגט פון 1-טען יולי, אויף זייערע ערטער ווילען די הויזבעזיצער צונעמען נייע סטרוזשעס, אדער די אלטע אויף נייע בעדינגונגען.

אין שייכות דערמיט, וועט א דעלעגאציע פון סטרוזשעס-פעראיין אינטערווענירען אין ארבייטס-מיניסטעריום אין ווארשא.

קורסען פאר פינאנז-בעאמטע

געעפענט אין גרודזשאנדז

(א) אין גרודזשאנדז ווערט געעפענט א קורס פאר קאנדידאטען אויף פינאנץ-בעאמטע, וואו די קאנדידאטען וועלען בעקומען די געהעריגע אויס-בילדונג פאר די אמטען.

דער קורס הייבט זיך אן דעם 1-טען יולי ד. י. פון לאדז האבען זיך געמאלדען עטליכע צעהנדליגער קאנדידאטען.

אפטייקען.

היינטיגע נאכט - דיזשורען

(א) היינט ביינאכט דיזשורירען: סאדאווסקאראנצער (זגערזשער 57), וו. גראשקאווסקי 11 (ליסטאפאדא 15), מ. קארלין (פילסודסקיעגא 54), ר. רעמבעלינסקי (אנדזשעיא 28), י. כאנדזשינסקי (פעטריקאווער 165), ע. מילער (פעטריקאווער 46), נ. אנטאניעווימש (פאביאניצער 56).

קיין ארץ-ישראל
גרופענווייז און אינדיווידועל.
ביליגע פרייזען. גוטע בעדינגונגען.
פינקטליכע בעהאנדלונג.
ים-אויספלוגן לאנדאן-אמסטערדאם
דעם 7/7-16/7 פון 210 זל.
„פיארדי—נארוועגי"
דעם 19/7-30/7 פון 330 זל.
אויסלענדישע הנחה-און קורעציע-פעסער.
פארשטעהערשאפט פון „אינטוריסט"
אויספלוגען און רייזעס קיין רוסלאנד.
ברענגען קרובים פון רוסלאנד קיין פוילען.
אינפארמאציעס ערטיילט
דאס יודישע רייזע-ביורא
Union Lloyd
Piotrkowska 42, tel. 107-87.

א מבולאטאריום
ביים פעראיין „לינת משמורים"
פילסודסקעגא 21, טעל. 55-242
איז טעטיג פון 10 פריה ביז 4 נאכמיטאג.
עס נעמען אן
דאקטוירים פון אלע ספעציאליטעטען,
ווי אויך וויזיטען אין דער שטאט. ס'ווערט
אנגענומען אלע זעמטליכע אנאליזען.
דענטיסטישער גאבינעט איז טעטיג א גאנצען ... די פערוואלטונג.

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07
ספעציעל-ארצט פאר מענער - שוועכע-בעהאנדלונג און סעקסועלע בעראטונג
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אווענד.
זונטאג פון 9—1 פארמיטאג
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען

לעצטע 5 פארשטעלונגען פון טעאטער
„אראראט"
קינסטל. אנפ.: מ. בראדערזאן.
טעאטער
„ראזמאיטאשטשי"
ציגעל - גאס 27. טעל. 112-25.
דיר.: דוד צעלמייסטער.
היינט, דאנערשטאג, 9.15 אווענט לעצטע פאפולערע פארשטעלונג
דער געזעגנונגס-פראגראם א.ג.
פרייז פון 54 גר. ביז 2 זל.
חסידיש, נגידיש, ממזריש
א קייט פון די פרייליכסטע „אראראט"-פערל אין 2 טיילען, 16 בילדער.
אונזער אנסאמבל: חנה גראסבערג, מאלווינא ראפעל. שיינע טרים. יואל בערגמאן, וול. גאדיק. שמעון דזשיגאן, סאם היאר, מ. פולאווער און י. שומאכער. דיריגענט: ד. ביינעלמאן.

ווען ס'זאָלן פאָרקומען די קהלה־וואַהלען אין לאָדז

שטאָט־סטאַראָסטע בעקענט זיך מיט די מיינונגען פון די יודישע פּאַרטייען וועגען די וואַהלען צו דער נייער קהלה

די פראַגע וועגען טערמין פון די קהלה־וואַהלען אין לאָדז איז נאָך נישט דעציד רט געוואָרן. היות ווי די פעראָרדנונג פון מיניסטעריום האָט בעשטימט די וואַהלען אויפ'ן 6 סעפטעמבער און 2 חדשים פריהער מוזען, לויט די פאָרשריפטען, די וואַהלען אויסגעשריבען ווערען, וועט די פראַגע וועגען די לאָדזער וואַהלען מוזען דעצידירט ווערען דורך דער אַדמיניסטראַט ווער מאַכט שפּעטעסטענס ביז'ן 6 יולי. אַזוי לאַנג וועט אויך נישט דויערען און שוין היינטיגען פרייטאָג וועט זיין בעקאַנט, צי די וואַהלען קומען פאָר דעם 6 סעפטעמבער, אָדער ערשט אין חודש נאָוועמבער.

ווי בעקאַנט האַנדעלט זיך עס דערין, וואָס מ'קען די מיניסטעריאַלע פעראָרדנונג אויסטייטשען אויף 2 אופנים. דאָרט ווערט געזאָגט, אַז וואַהלען קומען פאָר אין די קהלות וואו די קאַדענץ האָט זיך שוין געענדיגט. אין לאָדז האָט זיך געשאַפען אַ פּאַראַדאָקסאַלע לאַגע, אַז די קאַדענץ פון קהלה־ראַט האָט זיך שוין געענדיגט, דאַגעגען האָט זיך נישט געענדיגט די קאַדענץ פון דער קהלה - פערוואַלטונג, וועלכע איז געוועהלט געוואָרען ערשט אַ האַלב יאָהר נאָכדעם, ווי ס'זענען אַדורכגעפיהרט געוואָרען די וואַהלען צום קהלה־ראַט אין לאָדז.

ס'איז דעריבער ענטשטאַנען די פראַגע, צי די קאַדענץ ווערט גערעכענט פון קהלה־ראַט, אָדער פון דער פערוואַלטונג. די דאָזיגע פראַגע מוז דעצידירט ווערען אין פערלויף פון די סאַמע נאָהענטסטע טעג. אויב די וואַהלען וועלען נישט פאָרקומען דעם 6 סעפטעמבער, וועלען זיי פאָרקומען ערשט אין חודש נאָוועמבער.

איידער דער סטאַראָסטע דעצידירט די דאָזיגע פראַגע, קומען פאָר

קאָנפערענצען צווישען ה' סטאַראָסטאַ און די פאָרשטעהער פון פערשידענע ריכטונגען

וועגען דער טעטיגקייט פון דער קהלה און וועגען דעם, ווען די וואַהלען זאָלען פאָרקומען.

מאָנטאָג זענען אַרויסגערופען געוואָרען אין דער סטאַראָסטווע דער פאָרשטעהער פון ראַבינאַט ר' נחמיה'לע אַלטער, וועלכער איז דאָרט געקומען אין דער בעגלייטונג פון הרב שמחה טרייסטמאַן.

דער ה' סטאַראָסטע האָט אָנגעפרעגט די ראַבינאַט־פאָרשטעהער די מיינונג פון ראַבינאַט וועגען דעם, ווען די וואַהלען דאַרפען פאָרקומען, צי שוין איצט, צי נאָכ'ן פערענדיגען די קאַדענץ פון דער פערוואַלטונג. הרב אַלטער האָט נישט אַרויס־געזאָגט זיין מיינונג אויפ'ן אָרט, און האָט צוגעזאָגט צוצושיקען אַ ענטפער.

דינסטאָג האָט

דער ראַבינאַט

געענטפערט, אַז הגם דער ראַבינאַט גהעהן נישט אָן די עצם־וואַהלען, אָבער די מיינונג פון ראַבינאַט איז, אַז די וואַהלען דאַרפען פאָרקומען ערשט אין חודש נאָוועמבער, ווייל דעם זומער די פערוואַלטונג האָט אונטערגענומען עטליכע אַקציעס, ווי איבער־נעהמען די עופות־שחיטה און אַנדערע, וועלכע דאַרפען ביז דעמאָלט פערענדיגט ווערען.

בעת'ן געשפּרעך אין דער סטאַראָסטווע, איז אויך בעריהרט געוואָרען

די פראַגע פון אַ הויפּט־רב פאַר לאָדז.

אין דער רייהע איז אין דער סטאַראָסטווע אַרויס געריפען געוואָרען דער פאָרשטעהער פון

די „פועלי אגודת ישראל“

יחיאל דייטש, אויך אין דעם פאַל איז בעריהרט געוואָרען די פראַגע וועגען טערמין פון די וואַהלען. ה' דייטש האָט זיין מיינונג נישט אַרויסגעזאָגט און דאָס איבערגעלאָזען ביז נאָך אַ בעראַטונג מיט זיין פּאַרטיי.

אַ לענגערע קאָנפערענץ האָט דער סטאַראָסטע ה' ד"ר וורנאַ אָפּגעהאַלטען מיט דעם פאָרשטעהער פון

דער פאָלקיסטישער פּאַרטיי

אַדוו. וויצמאַן, וועלכער האָט זיך אַרויסגעזאָגט, אַז אין פּרינציפּ איז גלייכגילטיג צי די קהלה־וואַהלען אין לאָדז וועלען פאָרקומען 2 חדשים פריהער אָדער 2 חדשים שפּעטער. אַדוו. וויצמאַן האָט אָבער געמאַכט פערשידענע בעוואָרענישען וועגען דער קאָנטראָל ביים אַדורכפיהרען די וואַהלען, וועלכע דאַרפען געבען אַ ריכטיגע אָפּשפּיגלונג פון ווילען פון די וועהלער.

נעכטען איז אַרויסגערופען געוואָרען אין דער סטאַראָסטווע אַ פאָרשטעהער

פון „מזרחי“

ד"ר דאָבזשינסקי, וועלכער האָט אויך נישט געגעבען קיין קאָנקרעטען ענטפער וועגען דעם טערמין פון די וואַהלען. וואָס שייך אַ רב פאַר לאָדז, האָט ער געענטפערט, אַז „מזרחי“ איז נישט געגען וועהלען אַ רב, אָבער דאָס מוז זיין אַזאַ קאַנדידאַט, אויף וועלכען „מזרחי“ זאָל קענען מסכים זיין.

נעכטען איז אויך אַרויסגערופען געוואָרען אין דער סטאַראָסטווע דער פאָרשטעהער

פון דער „אגודה“

פּרעזעס פון קהלה־ראַט ה' פישעל ליבערמאַן. אויף די געשטעלטע פראַגע האָט פּרעזעס ליבערמאַן געענטפערט, אַז לויט זיין מיינונג דאַרפען די וואַהלען פאָרקומען אין נאָוועמבער, הגם ס'זענען פאַרהאַן אַרגומענטען פאַר דעם 6 סעפטעמבער. די קהלה, למשל, דאַרף זיך צוצופּאַסען צו דעם

נייעם שחיטה־געזעץ

וועלכעס גהעהט אַריין אין קראַפט דעם 1 יאַנואַר 1937. ס'וואָלט דעריבער גלייכער געווען, אַז די ניי־געוועהלטע קערפּערשאַפט זאָל האָבען צייט צו נאָרמירען די גאַנצע פראַגע. ס'זענען אָבער פערהאַן פיל אַרגומענטען פאַר אָפּלעגען די וואַהלען אויף 2 חדשים. קודם־כל

צוליב די שטאָט־ראַט - וואַהלען

וועלכע קומען פאָר אין חודש אָקטאָבער. צו די שטאָט־ראַט־וואַהלען איז לייכט צו שאַפען אַ בלאָק פון אַלע יודישע בירגערליכע ריכטונגען און דאָך נאָך די שטאָט־ראַט וואַהלען וועט יעדע ריכטונג גהעהן בעזונדער צו די קהלה־וואַהלען, ביי וועלכע ס'איז כמעט אונמעגליך אַ בלאָק. אויב די קהלה־וואַהלען וועלען פאָרקומען מיט אַ חודש פריהער ווי די שטאָט־ראַט־וואַהלען, וועלען די בעציהונגען זיין אַזוי אָנגעשטרענגט, אַז ס'וועט אונמעגליך ווערען צו שאַפען דעם בלאָק צו די שטאָט־ראַט־וואַהלען, וועלכע וועלען שוין זיין אונטער דער טיר.

וואָס שייך אַ הויפּט־רב פאַר לאָדז האָט פּרעזעס ליבערמאַן געענטפערט, אַז די „אגודה“, אַלס רע־ליגיעזע ריכטונג, שטעהט אויפ'ן שטאַנדפּונקט, אַז די איצטיגע קאַדענץ דאַרף וועהלען אַזאַ רב. די „אגודה“־פראַקציע, וועלכע האָט די מעהרהייט אין קהלה־ראַט, וואָלט געקענט אַדורכפיהרען די וואַהלען פון אַ רב. זי שטרעבט אָבער דערצו, אַז אַלע רעליגיעזע ריכטונגען זאָלען מסכים זיין אויף דעם געוועהלטען קאַנדידאַט.

וועגען דעם זעלבען ענין האָבען מיר זיך אויך געווענדעט

צום פּרעזעס דעפּ. ל. מינצבערג,

אַז ער זאָל אַרויסזאָגען זיין מיינונג. פּרעזעס מינצבערג האָט געענטפערט: „אין פּרינציפּ האָט נישט קיין שום בעדייטונג דער ענין, צי די וואַהלען וועלען פאָרקומען 2 חדשים פריהער אָדער שפּעטער. איך האַלט אָבער דעם 6 סעפטעמבער בכלל נישט פאַר קיין ענטשפּרעכענדען טערמין פאַר גאַנץ פּוילען, ווייל דעמאָלט איז נאָך די צייט פון זומער פעריען און ס'וואָלט צוגענומען די מעגליכקייט ביי פיל יודישע בירגער אָפּצוגעבען זייערע שטימען. בעזונדערס איז דער טערמין נישט ענטשפּרעכענד פאַר לאָדז, ווייל דעם 6 סעפטעמבער וועלען מיר זיין אין סאַמע־ברען פון דער וואַהל־קאַמפּאַניע צום שטאָט־ראַט.

אויב די וואַהלען וועלען בעשטימט ווערען לויט'ן געזעץ, וועלען

די וואַהלען אַדורכגעפיהרט ווערן דורך אַ קאָמיסיע פון 16 פּערזאָן

5 פון זיי ווערען געוועהלט דורך דער קהלה־פערוואַלטונג און 11 דורכ'ן קהלה־ראַט. היות וואָס סיי אין דער פערוואַלטונג, סיי אין ראַט האָט די „אגודה“ אַ מעהרהייט, איז זיכער, אַז אויך די וואַהל־קאָמיסיע וועט האָבען אַ מעהרהייט „אגודה“־מיטגלידער. צוליב דעם מאַכען די אָפּאָזיציאָנעלע ריכטונגען בעוואָרענישען וועגען דער קאָנטראָל פון אַדורכפיהרען די וואַהלען. דאָס געזעץ זעהט אָבער נישט פאָר קיין שום אַנדערען מאָדוס.

דערווייל האָט זיך צווישען דער אָפּאָזיציע פערשפּרייט אַ קלאַנג וועגען אַ וואַהל־קאָמיסאַר.

קליינער פעליעטאָן

זייער מיטעל

אין קישינעוו זענען בעפאַלען געוואָרען יודישע דורכגייער. דריי יודען זע־נען פערוואונדעט געוואָרען.

(פון דער פּרעסע)

— איהר קאָנט עס לייענען, ווי איהר ווילט — זאָגט שמיל־שמעלקי — איהר מעגט עס איבער־דרייען אויף אייער שטייגער אויבען מיטן פעלץ! כוטש איך, וואָס איהר ווילט, און וואָס אייער האַרץ גלוסט זיך — אַזוי איז עס!

ס'איז אַזוי, ווי יענער דייטש האָט געזאָגט: דער אַמעריקאַנער איז איין פאָלק דעם באָקסן־קאַמפּעס, דער שפּאַניער — דעם אָקסען־קאַמפּעס, דער דייטש — דער יודען־קאַמפּעס, און דער יוד — דעם ציצת־כנפות...

און אַז אַ פאָלק, לא עלינו, האָט זיך נישט מיט וואָס צו ווייזען, מיט קיין שום וויכטיגען „קאַמ־פּעס“ עס האָט זיך נישט מיט וואָס צו איבערטשו־מען — איז טאַקע זעהר נישט גוט!

ס'איז ביטער ווי דער טויט!

מיט וואָס, למשל, זאָל זיך אַזאַ רומעניען אי־בערנעהמען? מיט די גרויסע גאונים, די ריזיגע קאָפּ־מענשען, די געוואַלדיגע אויפטוער, וואָס וואַ־סען דאָרט ווי שוועמלעך נאָכן רעגען?

מיט וואָס זאָל זיך אַזאַ לאַנד איבערנעהמען? מיט דער גרויסער קולטור און קונסט — מיט דער געוואַלדיגער ענטוויקלונג פון ליטעראַטור, וויסענ־שאַפט, טעאַטער, וואָס קיינער נעהמט עס נישט אי־מגיל אַריין, אַזוי אַז מ'ווייסט גאָרנישט, וואָס פאַר אַ טעם עס האָט?

מיט וואָס זאָל זיך אַזאַ רומענער, צום ביישפּיל גרויסען פאַר דער וועלט און אָנשטעלען אַ גוידע — די ענטדעקונגען און ענטפּלעקונגען און דערפינ־דונגען, וואָס ער מאַכט אַליין? די רעוואָלוציע־איבער־קעהרענישען אין דער טעכניק? דער פראָגרעס פון זיין קולטור און ציוויליזאַציע?...

וואָרום — זאָגט שמיל־שמעלקי — ס'איז דאָך אַ גרויסער חילוק צווישען אַ גרויס־מאַכט ביז צו אַ גרויס־אָנגעמאַכט...

צו קאָנען פרעסען מאַמעליגע און פּאַפּעשויען און זשליאָקען וויין — דאָס איז נאָך אַ קנאַפּער אויפטו, וועגען וואָס אַ גרויסע וועלט זאָל וועלען הערען און געדענקען, און רעדען....

און אַז מ'זאָל כאָטש פון צייט צו צייט אַ רעש טון, אַ פּיפּס טון, אַ הערמאָהן טון, אַז עפּעס אַזוינס עקזיסטירט אויף דער וועלט, ווייל זיך דאָך, און ס'גלוסט זיך, און סע חלש'ט זיך — אַזש אַ געוואַלד!..

איז, מוז מען נעבעך אָנקומען צו דעם נאָך איי־ציגען רעאַלען מיטעל, וואָס ווירקט נאָך עד היום — צו אַ שטיקעל געוואַלד־טאַט... צו דעם אַלטען קאָ־שיענעווער מיטעל, צו דעם אויסגעצייכענטען און אויסגעפּרובטען — אַ שלאָג צו טון אַביסעל די יודען!

ס'איז אמת, נישט אַזאַ שטיקעל „ציסטיג און וויכטיג“ אַרבייט, ווי, לאָמיר זאָגען, מוסאָליני'ס אַבּיסיניען; די פעלקער־ליגע וועט, אמת, וועגען דעם נישט מאַכען קיין סאַנקציעס, זי וועט נישט סטראַשען די רומישע גענדז מיט „אַבּראַבּו“ און „פּערפּע“, אָבער אַביסעל מענשען אין אייראָפּע און אַמעריקאַ וועלען זיך דאָך חידושן, אַז עס איז דאָ עפּעס אַזוינס און אַזעלכעס, וואָס הייסט רומעניען!

יאָ־יאָ — זאָגט שמיל־שמעלקי — די שטעט־שע משוגעים פון אַמאָל האָבען געהאַט נאָך אַ פּעוו־טערען מיטעל, ווי די יודען־שלעכטע מפורסים צ[illegible] ווערען: זיי פּלעגען זיך אַוועקשטעלען אינמיטען גאַס... אינמיטען גאַס אַראָנטערלאָזען די הויזען און — אויף קאָוואַלסקעסקוס קאָפּ געזאָגט ס'איז טעם וועם האָט!...

שמילשמעלקי

אַקציע פון דער מיטעלער אינדוסטריע

צו רעדוצירען די פּרייזען אויף האַלב־פאַבריקאַטען

(אג) ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט איז סיי באַוועל - גאַרן ווי אויך קאַמגאַרן לעצ־טענס שטאַרק געשטיגען. די פּרייזען אויף באַנ־וואָל־גאַרן זענען אין משך פון דער לעצטער וואָך געשטיגען אויף 15 פּראָצענט און קאַמגאַרן־גאַרן אויף 20 פּראָצענט.

גלייכצייטיג מיט'ן שטייגען פון די פּרייזען בעמערקט זיך אויפ'ן מאַרק אַ מאַנגעל פון גאַרן. מען דאַרף בעטאָנען, אַז נישט קוקענדיג אויף דער שטייגערונג פון די האַלב פאַבריקאַטען זענען די פערטיגע סחורות נישט נאָר נישט געשטיגען, נאָר להיפוך, איינינגע פאַבריקען האָבען פערקלענערט זייערע פּרייזען אויף 5 פּראָצענט. און דאָך איז די נאָכפראַגע אויף די דאָזיגע סחורות, צוליב דער אונזיכערער איצטיגער לאַגע אַ מינימאַלע, וואָס בעשטעהט נאָך מעהר די לאַגע, עס פער־שטעהט זיך, אַז ביי אַזאַ צושטאַנד ווערט אונמעגליך יעדע קאַלקולאַציע, וואָס מוז אָפּרופען אויף דער פּראָדוקציע און מצב פון די אַרבייטער.

אין שייכות דערמיט האָט דער פערבאַנד פון די פאַבריקאַנטען פון דער טעקסטיל־אינדוסטריע אין לאָדז בעשלאָסען אונטערצונעהמען אַ אקציע מיט'ן ציל צו דערפיהרען די פּרייזען אויף גאַרן צו אַ הויך, וואָס ענטשפּ[רע]כט די איצטיגע בעדינגונגען

עס האַנדעלט זיך אין דעם, וואָס, לויט דער מיינונג פון פערבאַנד, זענען נישט די אַלגעמיינע קאָסטען ווי אויך נישט די פּרייזען אויף רויה־שטאָף געשטיגען אין אַזאַ מאָס, אַז די איצטיגע העכערונג אויף גאַרן זאָל זיין בעגרינדעט.

פּאַרק „העלענאָוו“

לאָדזער יודישער מוזיק = פעראיין „שיר“ נאַרוטאָוויטשאַ — 32 —

שבת. דעם 27־טען יוני ד. י. 8.45 אָוונט קומט פאָר אַ

גרויסער קאָנצערט פון יודישע לידער

אויסגעפיהרט דורך דעם

שיר = כאָר

אונטער דער לייטונג פון פּראָפ. י. פיוויישים

מיטן אָנטייל פון אויבערקאַנטאָר א. בלעכאַראָוויטש (וואַרשאַ).

ביים קלאַוויר: Dyr. TEODOR RYDER

בילעטען צום פּרייז פון 1,09 זל. פאַר קינדער און שול־יוגענד 54 גר. שוין צו בעקומען אין לאָקאַל פון „שיר“ נאַרוטאָוויטשאַ 32.

בעמערקונג: גנזעלשאַפטען בעקומען הנחה=בילעטען צום פּרייז פון 54 גר. אין לאָקאַל פון „שיר“ נאָר ביז פרייטאָג, דעם 26 ה. ח.

די ליעמניקעס פּאַשען זיך אויפ'ן גראָז

און אין לאָדז מאַכט מען „פּאַזשאַנדעק“ אין די וואוינונגען...

(א) אין לאָדז איז איצט „הויך־סעזאָן“ פאַר גנבים, דער עולם זיצט אויפ'ן גראָז, אויף די דאַטשעס, און דאָ אין לאָדז, מאַכט מען דערווייל „פּאַזשאַנדעק“...

אַזאַ „פּאַזשאַנדעק“, האָבען גנבים נעכטען גע־מאַכט אין דער וואוינונג פון טעאָדאָ טאָוש, זאַ־כאָדניאַ 67, די בעלי־הבתים האָבען געגעסען פּאַ־זשאָמקעס מיט סמעטענע אין שניאָוו, און דאָ האָט מען דערווייל געמאַכט אַ ביסעל „פּאַזשאַנדעק“ אין דער וואוינונג. דער סטרוזש פון הויז האָט וועגען דער גנבה מיטגעטיילט דער פּאָליציי וועלכע פיהרט אַנ'אויספאָרשונג.

דאָס נייע בוך

זי שפּילט וויטער

פּיעסע אין 3 אַקטען, 4 בילדער
— פון —
ח. י. בזשוסטאָווסקי

צו בעקומען אין דער אַדמיניסטר. פון „נייעם פאָלקסבלאַט“. פּיעטריקאָווער 21.

טעאַטער „ראַזמאַיטאָשטשי“
דיר. דוד צעלמייסטער.

שוין דעם 1 יולי הויבען זיך אָן די גאַסטשפּילען פון אַמעריקאַנער סטאַר יודישען „שעוואַליער“

פּסח'קע בורשטיין

פארק העלענאוו
טעל. 32=209

זונטאג, דעם 28 יוני, 8.30 אווענד
נאך גרויסע סוקצעסן אין אויסלאנד, וועט אויפטרעטן
נור איין מאל אין לאדז
Ada Sari

בעקאנטע זינגערין פון וועלטרוהם
אין רעוועלאציאנס=פראגראם.
איינטריט אין פארק פון 2 א זייגער נאכמ. דערביי פו. 5 נאכמ. וועט שפילן א סימפאנישער ארקעסטער. בילעטן צום פרייז פון 1.09 זל. ווי אויך 2.20 אויף ספעציעלע זיץ=פלעצער צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע, טערקישע צוקערניע פיטעריק. 12 ווי אויך ביי דער קאסע פון העלענאוו.

קאנטראלעס אין זאדע=וואסער=פאבריקען

(א) צוליב די היצען, זענען ארורכגעפיהרט געווארען קאנטראלעס אין די זאדע-וואסער-בודקעס און אין פאבריקען, ס'איז קאנטראלירט געווארען, צי די באלאנען זענען אינווענינג געוויסט און צו דאס וואסער איז דיסטילירט, און עטליכע פאלען זענען צוזאמענגעשטעלט געווארען פראטאקאלען.

סכסוך צווישען די גאזאווניע=ארבייטער מיט דער דירעקציע

(א) די לעצטע טעג האט אויסגעבראכען א סכסוך צווישען די גאזאווניע - ארבייטער מיט דער דירעקציע. דער סכסוך האט אויסגעבראכען צוליב דער פראגע וועגען די אורלויבען פון די ארבייטער.

צו אלע אבטיילונגען פון די ציון. ארגאניזאציעס אין לאנד

יט"א האט בעקומען פאלגענדען קאמוניקאט:

דער אלגעמיינער ציוניסטישער קאארדינאציאנס קאמיטעט אין פוילען פאדערט אויף אלע אבטיילונגען פון די ציוניסטישע ארגאניזאציעס אין פוילען, צו וועלכע עס איז ארויסגעשיקט געווארען דער חוזר נומ. 1, אז זיי זאלען תיכף ומיד מיטטיילען דעם קאארדינאציאנס=קאמיטעט וועגען דער בילדונג פון די געמיינזאמע ארטס=קאמיסיעס און וועגען זייער טעטיגקייט פאר דער דורכפיהרונג פון דער „ארץ־ישראל-וואך“.

די מיטטיילונגען דארפען געשיקט ווערען לוים'ן אדרעס פון צ. ק. פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין פוילען, ווארשע, פלאץ גזשיבאווסקי 10 וו. 3 פאר'ן קאארדינאציאנס. קאמיטעט.

שפענדען לטובת דעם קרן קימת

אויף די חתונה פון פ"ל. העלא פשיגורסקא מיט ה' יעקב פראגליין איז געזאמעלט געווארען דורך ה' יוסף פערלמאן — 27 זל. לטובת דעם קרן קימת לישראל.

די דערמאנטע סומע איז בעשטימט אויף צו פלאנצען בוימער אין ארץ־ישראל אויפ'ן נאמען פון יונגען פאר.

דערטרינקען ביי'ם באדען זיך

(א) נעכטען פארטאג, האט זיך דער 33־יאהריגער וואצלאוו מארטשאק פון שיקאווסקא 18 געבאדען אין טייך וואס געפינט זיך אין דער ציגעלניע אויף גלאוואצקא 18, פלוצים האט ער בעקומען א קראמף און איז דערטרינקען געווארען, א שעה שפעטער האט מען איהם ארויסגעצויגען א טויטען.

געקומען צו קרובים קיין לאדז און שטארבט אויף דער גאס

(א) אויף שיקאווסקע-גאס, איז אורעקגעפאלען אין חלשות דער 45־יאהריגער סטאניסלאוו וויכאווסקי פון קאלא, וועלכער איז געקומען צו גאסט צו קרובים קיין לאדז. ביז די פאגאטאוויע איז געקומען, איז ער געשטארבען.

זעלבסטמארד צוליב נויט

(א) אויף בושעזשינער גאס האט זיך נעכטען פערסמ'ט מיט עסיג-עסענץ די 29 יאהריגע סטאניסלאווא זשעמבע, אין א גוס'ן צושטאנד איז זי אטגעפיהרט געווארען אין שפיטאל, די סבה-נויט.

KINO TEATR
MIRAŻ
אנהויב 4 א זייגער נאכמ.
היינט און פאלגענדע טעג!
SHIRLEY TEMPLE
אין פרעהליכען פילם
„אונזער זונעלע“

יודישע פארבען=סוחרים אין געפאהר צו פערלירן זייער פרנסה

די צענטראלע פון דעטאליסטען און קליינהענדלער־פערבאנד אין פוילען טיילט מיט: דער גרעסטער טייל יודישע פארבען־סוחרים האבען נישט אנגענומען קיין שריט, אז זיי זאלען קענען צוזערטען צום עקזאמען, וואס ווערט געפאדערט לויט דער אגוועגדונג פון געזעץ פון 1844. די דאזיגע פארבען־סוחרים דראהט די סכנה צו פערלירן זייער פרנסה. שטרעבענדיג געגענצווירקען דער דאזיגער סכנה, האט דער דעטאליסטען - פערבאנד, צוזאמען מיט דער זייף- און פארבען־סעקציע, ארגאניזירט צוגרייטונגס - קורסען פאר יודישע פארבען־סוחרים פון ווארשע און פראווינץ (אונטער דער לייטונג פון מגר. כעים. י. פינקלער). נאכן אבסאלווירען די קורסען האבען שוין העכער 300 פערזאן בעלעגט דעם עקזאמען און ארויסבעקומען דיפלאמען. די עקזעקוטיווע פון פערבאנד האט איצט בעשלאסען צו ארגאניזירען א צווייטען צוגרייטונגס - קורס פאר פארבען־סוחרים פון דער פראווינץ.

דער קורס וועט געעפענט ווערען דעם 5 יולי. די עקזעקוטיווע האט וועגן דעם מודיע געווען אלע קליינהענדלער ארגאניזאציעס און יודישע קהלות אין לאנד. די קאנדידאטען צום קורס דארפען וועגען זייער אנטייל תיכף, שריפטליך אדער מינדליך מעלדען אין דער צענטראלע פון קליינהענדלער און דעטאליסטען - פערבאנד (ווארשע, לעשנא 40), אנגעבענדיג דעם נאמען, פאמיליען־נאמען און אדרעס. (יט"א)

אויסערארדענטליכע אלגעמיינע פערזאמלונג
פון דער דרוקעריי-בראנזשע

ווי פעוואוסט זענען די חדשים יוני און יולי פון אייביג אן געווען די שטילסטע אין דער דרוקער־בראנזשע, נאר האס, וואס מיר זעהען איצט שטיינגט אבער אריבער אלע ביז'איצטיגע יאהרען. די סיבות דערפון זענען מסתמא די לעצטע אקופאציאנס־שטרייקען אין די פערשידענע פאבריקען, וועלכע שוואכען־אפ דעם האנדעל, און דער פועל־יוצא דערפון איז, אז אונדירעקט ווירקט עס אויך אויף דער דרוקער־בראנזשע צו דעם פערקלענערונג פון איהר פראדוקציע.

די לאגע אין דער בראנזשע איז דעריבער איצט אנ'אויסערגעוועהנליך שווערע. עס האט דערפיהרט דערצו, אז אויף דעם ביסעלע ארבייט, וועלכעס עס איז נאך איצט פארהאן ווארפען זיך א פאר דרוקער, און עס איז דעריבער זעלבסטפערשטענדליך, אז אין אזא פאל ווערט די קאנקורענץ פשוט אומערטרעגליך, אזוי אז עס האנדעלט זיך שוין נישט בכלל וועגען עפעס פערדינען, נאר כדי פאר זיך צו פערדאפען דעם קונדע אויף בעסערע צייטען.

וואס עס ווערט פון אזא מין כאאס ביי א בראנזשע איז פאר אלעמען גאנץ קלאר, איינער דערוויסט זיך ביים אנדערען, אז פאר די און די ארבייט האט ער בעצאהלט פך־ופך, קען שוין דער צווייטער אין קיין פאל נישט נעמען מעהרער פאר דער זעלבער ארבייט.

עס קומט דעריבער אויס, אז דער קונדע איז שוין צוגעוואוינט געווארען צו בעקומען די ארבייט פאר א ביליגען פרייז, און ביי אזא קונדע קען שוין קיין רייד נישט זיין, אז מ'זאל ביי איהם ווען ס'איז עפעס קענען פערדינען.

די לעצטע פערוואלטונגס - זיצונג פון דער קארפאראציע פון דער גראפישער אינדוסטריע האט זיך דעריבער פערנומען מיט דער דאזיגער פראגע און נאך א געניוען אדורכטראכטען די איצט־געשאפענע לאגע איז בעשלאסען געווארען צונויפצורופען אויף מיטוואך, דעם 1־טען יולי ד. י. אנ'אויסערארדענטליכע אלגעמיינע פערזאמלונג, וועלכע זאל זיין געווידמעט אט דעם דאזיגען ענין.

א חוץ דעם דארף די אלגעמיינע פערזאמלונג אויך אננעהמען א שטעלונג אין דער פראגע פון די אגענטען, וועלכע האבען צוליב דער איצט געשאפענער לאגע נאך מעהר אויסגענוצט די קאניונקטור און זיי זענען פשוט געווארען דיקטאטארען אין דער גאנצער בראנזשע. עס איז דעריבער אויפגעגעבען ארויסצוגעבען שוואומען דער פלאן פון בעניצען די טעטיגקייט פונם ביורא אנצונעמען ארבייט פון אגענטען, וועלכעס וואלט געפענט האמעווען זייערע אונגערעכטע פערלאנגען.

אויסער די אזוי אויך נשנוג אנגעוועהטאנטע ענינים וועט זיך די אלגעמיינע פערזאמלונג בעשעפטיגען מיט די לעצטע גנס אזוי אפט ארויבגעפיהרטע קאנטראלעס אין די דרוקעריען, וועלכע ברענגען צו פערשידענע אונאנגענעהמליכקייטען, און דאס נאר דערפאר, ווייל די מיטגלידער זענען נישט אזוי שטארק מקפיד אויף די פארשריפטן, וועלכע זע יען נוגע אלע דרוקערייען.

עס ליגט דעריבער אין אינטערעס פון אלע מיטגלידער צו קומען צו דער דאזיגער פערזאמלונג און אויך אנטייל צו נעמען אין דער דעבאטע פון די אלע פראגען, וועלכע דרעהען יעדען בעזונדער נוגע, ווייל א פערנאכלעסיגונג אין דער ארבייט ביי די דאזיגע ענינים קען ברענגען צו גאנץ שווערע פאלגען פאר דער גאנצער בראנזשע.

צום גרויסען קאנצערט פון „שיר“=כאר אין העלענאוו

שבת, דעם 27 ה. ח. 8.45 אווענד קומט פאר אין פארק העלענאוו א גראנדיעזער קאנצערט פון יודישע לידער, וועלכער וועט אויסגעפיהרט ווערען דורכ'ן בעריהמטען „שיר“־כאר מיט'ן אנטייל פון אויבערקאנטאר א. בלעכעראוויטש פון ווארשא.

פאר די טויזענדער סימפאטיקער, וועלכע בעזוכען געוועהנליך „שיר“-קאנצערטען, האט דער „שיר-כאר דאס מאל פארגעבוייט א ניי רעפערטואר פון וואונדער־שעהנע יודישע לידער, וועלכע וועלען ווי תמיד מייסטערהאפט אויסגעפיהרט ווערען, אינטער דער לייטונג פון קינסטלערישען אינטערפרעטאטאר פון יודישען ליד, פראפ. י. פייוויש'ס.

ס'איז כדאי צוצוגעבען, דאס אויבערקאנטאר א. בלעכעראוויטש, וועלכער האט זיך בעריהמט געמאכט מיט זיינע אויפטריטען אין דער ריגער אפערע, וועט א חוץ דעם כאר אויספיהרען א רייך פראגראם פון יודישע לידער ווי אויך אפערן-ארייעס אין דער יודישער שפראך.

פאר אפרייזענדע אויף אורלויב

די ברייטע מאסען קויפענדע דריקען אויס זייער פערוואונדערונג צוליב די אויסערגעוועהנליכע נידריגע פרייזען, צו וועלכע ס'ווערען פערקויפט אין „קאנסום“ אלערליי סחורות. דאס געהיימניש פון ביליגקייט נעהמט זיך דערפון, וואס די דירעקציע פון איינציגען ווארען־הויז קויפט איין גרויסע קוואנטומס סחורה ביי דער ערשטער קוועלע און קאלקולירט זיי אויס צו אונגעוועהנליך ביליגע פרייזען. דער „קאנסום“ עמפפעהלט אלערליי וואלשטאפען, זיידווארען, קאנפעקציע און וועש.

Dr. REICHER
פאלודניאווא 28, טעל. 93=120
ספעציאליסט
פאר מענער - שוועכע - בעהאנדלונג
עפעקטועלע בערעטונגען פון פסיכא - אנאליזען
נעמט אן פון 8—11 פון 5—8 אווענד.
זונטאג און חגאות פ'ן 9—1

„האלא! טו פאלסקיע ראדיא!“...

(א) דאס סטאראסטווע-געריכט האט פערמשפט 40 פערזאן פאר בענוצען דעם ראדיא, נישט־אפצאהלענדיג דעם חודש־אפצאהל. דאס געריכט האט זיי פערמשפט פון 20 ביז 50 זלאטעס שטראף און צו בעצאהלען דעם חודש־אפצאהל.

שוין איינמאל א כלב!

נעכטען איז אויף מאזאוויעצקא גאס געביסען געווארען פון א הונד דער 14 יאהריגער קאשטשיצקי, דער כלב האט דעם יונגעל צעביסען די הענד און די פיס, פאגאטאוויע האט דעם יונגעל געגעבען הילף.

צוזאמענשטויס מיט א טראמוואי

(א) ביי'ם רוג פאמארסקא און שטערלינגא איז א דארפישע פיהר אריינגעפאהרען מיט'ן דישעל אין טראמוואי, פון שטויס איז דער פויער יאן גאלער פון דארף וויענטשין פערוואונדעט געווארען, פאגאטאוויע האט איהם געגעבען הילף.

MAOK
PŁYN TĘPI ROBACTWO

איבערפאלען און געשלעגען

(א) קאזשימיעזש וואלסקי איז נעכטען געגאנגען שפאצירען אויף דער לוטאמערסקא גאס, פלוציס איז ער בעפאלען געווארען פון א פערשוין וועלכער האט איהם דערלאנגט א „דעליקאט קלעפעלע“ איבער'ן מח, יעדענפאלס האט מען ארויסגערופען די פאגאטאוויע.

* * *

אויף א צווייטען ארט ווידער אויף טושינסקא 132 איז אויסגעבראכען א געשלעג צווישען די שכנים פון הויז, בעת וועלכען די 43 יאהריגע יוזעפא ניעשמיאלעק איז געשפאלטען געווארען דער קאפ.

אפגעבריהט מיט קאכעדיגע סמאלע

(א) אין דער פאבריק אויף פיעטריקאווער 220, איז געשעהען א צופאל מיט דעם ארבייטער עדווארד גראשיק. בעת'ן קאכען סמאלע, איז געווען אנ'אויפרייס, און מיט דער קאכעדיגער סמאלע אפגעבריהט די הענד און פיס. אין א שווערען צושטאנד איז ער אפגעפיהרט געווארען אין קרייז-שפיטאל.

גנבות

(א) פון משה שטערנפעלד'ס וואוינונג (שרודמיעסקא 28), האבען גנבים צוגענומען א פאלטען אין דער ווערט פון 200 זל.

* * *

אויף סטזשעלעצקא גאס האט א פערשוין ארויסגעריסען דעם האנד-בייטעל ביי גיטעל הערשקאוויטש פון פעטריק. 89. אין בייטעל האט זיך געפונען 89 זל. דעם גנב איז געלונגען צו אנטלויפען.

אויף ליטעראצקא 1 האבען גנבים ארויסגענומען פון א שול'מאגאזין פערשידענע ווערטזאכען פאר 200 זל.

געפונען א פערסמ'טען

(א) אויף פל. דאמבראווסקיעגא האט מען נעכטען געפינען ליגען א פערסמ'טען, דער דאקטאר פון דער פאגאטאוויע האט איהם אין א האפנונגסלאזען צושטאנד אפגעפיהרט אין ראדאגאשטשער שפיטאל.

ביי איהם האט מען נישט געפונען קיין שום דאקומענטען.

טעאטער, מוזיק און פערוויילונג
(קאמוניקאטען)

לעצטע פארשטעלונג פון „אראראט“

היינט געהט דער פראגראם „חסידיש, נגידיש, ממזריש“ צו ביליגע פרייזען. אלע האבען היינט די מעגליכקייט צו בעזוכען דעם פרעהליכען, לוסטיגען פראגראם.

דינסטאג דעם 30 יוני איז די געזעגנונגס-פארשטעלונג פון „אראראט“.

פסח'קע בורשטיין אין לאדז

נעכטען איז אנגעקומען מיט דער שיף „פילסודסקי“ נאך גדויגע דער בעריהמטער אמעריקאנער סמאליבלינג פון לאדז, פסח'קע בורשטיין. א דאנק דער אינערמידליכער דירעקציע פון טעאטער „ראזמאיטאשטשי“ איז געלונגען צו ווירקען אויף פסח'קע בורשטיין, ער זאל אנהויבען זיינע קורצע גאסטשפילען אין לאדז. פסח'קע בורשטיין קומט צו פאהרען מיט א גלענצענדען אנסאמבל און פיהרט אויף א ערשטקלאסיגע אייראפעאישע אפערעטע.

פסח'קע בורשטיין בלייבט בלויז א קורצע צייט אין פוילען, ווייל ער איז געווארען אנגאזשירט אויף דעם נייעם סעזאן אין ניו-יארקער פובליק-טעאטער.

אטראקציאנס - אויפטריט פון אדא סארי אין העלענאוו

נאך א גאנצע רייה סוקצעסן אין אויסלאנד קומט קיין פוילען די בעקאנטע קאלאראטור - זינגערין אדא סארי, וועלכע וועט אויפטרעטן איין איינציג מאל אויף א קאנצערט דעם 28-טען יוני ד. י. 8.30 אין העלענאוו. דער דאזיגער קאנצערט האט ארויסגערופען אין אונזער שטאט אנ'אומגעוועהנליכע פעראינטערעסירונג.

אויפטריט פון לאלא פאלמאן אין העלענאוו

מאנטאג, דעם 29-טען יוני ד. י. 8.30 אווענד וועט אויפטרעטן די גוט-בעקאנטע פאלקס-זינגערין לאלא פאלמאן.

אין פראגראם א גאנצע רייה לידער און פאלקס-לידער אין דער יודישער שפראך. איינטריט אין פארק שוין פון 2 א זייגער נאכמ., וואו ס'וועט קאנצערטירען אנ'אויסגעצייכענטער סימפאנישער ארקעסטער.

Dr.
Wołkowyski
ציגעל=גאס 11, טעל. 02=238
ספעצ. פאר טריפער, סיפילים און הויט-קראנקה.
בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
נעמט אן פון 8—11 בייטאג און 4—9 אווענד.

פארק העלענאוו
מאנטאג, ד. 29 יוני ד.י. 8.30 אווענט
א גרויסער קאנצערט
פון דער אונפערגלייכליכער זינגערין,
רוהם פון דער יודישער עסטראדע
לאלא פאלמאן
אין איהר פערשידענארטיגען פראגראם.
איינטריט אין פארק 2 נאכמ, 3 א זייגער קומט פאר א קאנצערט פון סימפאנישען ארקעסטער. — איינטריטס-בילעטן צום פרייז פון 80 גר, און אין פארקויף צום פרייז פון 54 גר. פערקויפט די קאסע פון פילהארמאניע, טערקישע צוקערניע פיעטריקאווער 12 ווי אויך ביי דער קאסע פון פארק.

טעלעגראמען

די טעג דערשיינען

די אויספיהר-תקנות צו דער שחיטה-גזירה
זיצונג פונ'ם ווארשאווער מאגיסטראט

וו א ר ש א, 24 (טעלעפאניש)

אין די נאהענטסטע טעג דערשיינען די אויספיהר-תקנות צו דעם שחיטה-געזעץ.

ווי מ'דערוויסט זיך, וועט די גזירה זיין א סך ערגער, ווי מען האט זיך לכתחילה פארגעשטעלט.

עס זאלען ארויסגעלייגט ווערען ספעציעלע גרויסע שטייערען אויף כשר פלייש, און א כברא. אז א גאר גרויסער טייל פון דער יודישער בעפעלקערונג וועט זיך מוזען אפזאגען פון עסען פלייש.

וו א ר ש א, 24 (טעלעפאניש)

היינט איז פארגעקומען א בעראטונג פון דער אפראוויזאציע-אפטיילונג ביים ווארשאווער מאגיסטראט, אונטערן פארזיץ פון וויצע-פרעזידענט אלמינסקי.

עס זענען ארומגערעדט געווארען איינינע פראגען: אין שייכות מיט דער אזויגערופענער מארק-קאסע און מיט דער טעכנישער צוגרייטונג אינם שחט-הויז אין שייכות מיט די נייע שחיטה-פאר-ארדענונגען.

עס זענען געהאלטען געווארען רעפעראטען און ס'איז פארגעקומען א דיסקוסיע, בעת וועלכער איינינע רעדנער האבען אנגעוויזען, אז מ'דארף בעזייטיגען די יודישע פערמיטלערשאפט.

די יודישע ראטמענער האבען דאגעגען אנגעוויזען, אז אין די צרות וועגען וועלכער דער געוויסער מין רעדנער טענה'ט, איז נישט שולדיג די יודישע פערמיטלערשאפט, נאר דוקא די מארק-קאסע אין די כסדר'דיגע שטייערען.

לסוף זענען אנגענומען געווארען א רייה בעשלוסען – נישט גינסטיגע פאר יודען.

ערב די קהלה-וואהלן אין ווארשא
א פראטעסט פון משולם קאמינער

וו א ר ש א, 24 (טעלעפאניש)

דער ערשטער אדורכפאל פון דער „אגודה" אין צוזאמענשטעל פון דער וואהל-קאמיסיע האט געמאכט א קאלאסאלען איינדרוק, און אין אלע קרייזען ווערט וועגען דעם לעבהאפט גערעדט.

היינט האט דער פרעזעס מאזור אריבערגעשיקט א פראטאקאל פון דער זיצונג אין רעגירונגס-קאמיסאריאט. ער האט אויך אריבערגעשיקט א פראטעסט פון משולם קאמינער אין נאמען פון דער „אגודה" מיט דער דערקלערונג, אז די גרעסטע רעליגיעזע גרופע האט בעקומען א צו קליינע פערטרעטונג.

די צוגרייטונגען צו די וואהלען זענען אין פולען גאנג.

ווארשאווער אפיציעלע בערזע

ד ע וו י ז ע ן:

האלאנד	359.60
לאנדאן	26.62
ניו-יארק (קאבעל)	530,75
פראנצויזישע פראנק	35.02
פראג	21.97
שווייצארישער פ.	172.80

אפיציעלע פראצענטיגע פאפירען

באנק פאלסקי	101.—
3 פראצ. אינוועסטיציע I. פרעמירטע	68.—
3 „ „ II.	69.—
4 „ דאלארובקע	50.—
7– „ סטאביליזאציע	52.25
5– „ ווארשאווער	54,50

ראדיא-פראגראם

דאנערשטאג, דעם 25-טען יוני

6.03 מוזיק פון פלימען, 6.33 גימנאסטיק 6.50 מוזיק פון פלימען, 7.20 ידיעות, 11 קאנצערט, 11.57 צייט-סיגנאל, 12.03 וויענער קלאסיקער (פלימען). 12.50 הויז-ווירטשאפט, 12.55 פלימען, 1.05 מיטאג-ידיעות, 3.27 לאדזער בערזע, 3.30 הויז-ווירטשאפט. 3.45 שמועס פאר קינדער, 4 פאפולערער קאנצערט פון טשעכאמשינעק, 4.45 „די ארבייט פון פאלקס-פיהרער" — רעטערעאט פון פאלקאוניק אומיאסטאווסקי, 5.30 קאנצערט, 5.50 מעדיציניש ער רעפעראט פון דר. סקאזשינסקי, 6 שמועס, 6.15 ארגענטינער ארקעסטער (פלימען), 6.35 רעקלאמע-קאנצערט, 6.50 אקטועלער שמועס, 7 הער-שפיל, 7.38 פארטעפיאן - קאנצערט, 8.05 קאנצערט. 8.45 אוונט-ידיעות, 8.55 אקטועלער שמועס, 9 קאנצערט, 9.30 מוזיק. אודיציע, 10 ספארט אין קראקא, 10.10 ספארט-ידיעות, 10.15 מוזיק פון דער לאדזער „זשעמיאנסקא", 10.55 לעצטע ידיעות און קאמוניקאטען.

קלאנג-קינא **CAPITOL** זאוואדזקא 16

היינט און פאלגענדע טעג! ◆ גרויסער העבראישער פילם א. נ. ◆ היינט און פאלגענדע טעג

„עגיפטישע נעכט" (מצרים)

אויסערן פראגראם: קלאנג-צונ-אבע און לאנד-אקטואליטעטען. רעוואלאציאנס-נידריגע פרייזען!

1-טער פלאץ 1 09 זל. | 2-טער פלאץ 85 גר. | באלקאן 54 גר.

1-טע פריוואטע פאגאטאוויע
טעל. 12-333
זשעלאזנא 6 (לעגיאנוב)
שנעלע ערצטליכע הילף אין אלע ספעציאליטעטען.
דאס איבערפיהרען קראנקע אין גאנץ פוילען.

FABRYKA NAPOI GAZOWYCH
R. Frydwald
Piłsudskiego 69, tel. 190-48
עמפפעהלט
סאדעוואסער און לעמאנ'אד
וואס ווערט אפגעשיקט פינקטליך אהיים
בעשטעלונגען ווערען אנגענומען א גאנצען טאג.

CUKIERNIA
„ZRÓDŁO"
PRZEJAZD 1, tel. 209·87 i 133·72
עמפפעהלט
אויסגעצייכענטע לאדעס
צוזאמען מיט סאדע-וואסער און וואפלעס א פארציע 35 גר.
יארסקע אוועבדברויטען
פון 4 גראנג צו 1 זל.

Starszy Felczer
B. JOSKOWICZ
פולנאצנא 4, טעל. 141-86
נעמט אן טעגליך פון 8–11 און 4–6 נ"מ
טעגליך פאקען-שטעלען
מיט פרישע סראוואנסע.

וויכטיג פאר טאקסובקע-בעזיצער!
צו'אונטערנעהמונג זוכט א טאקסובקע צוזאמען מיט א שאפער, צו בענוצען א גאנצען מעת לעת אויף סטאלע. מיט בעשיידענע בעדינגונגען זיך צו ווענדען פון 8 אווענד אן
Dr. WAJS, Lagiewnicka 25.

קליינע אנאנסען!
1 זלאטי אנאנאס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

א קוואליפיצירטער שטריקער נעמט ארויס ארבייט אויף לוין צו 9-ער, 14-ער און 12/80 מאשינען, ביליג און רעיעלע ארבייט. ווענדען זיך צעגעלניאנא 15 וואוינונג 59.

פרייע פאסטענס
ס'ווערט געברויכט א רוטינירטע קעכין אין דער הערבאטשארניע, קילינסקיעגא 27.

א קוואליפיצירטע קראפט-שפולערין ווערט זאפארט געזוכט ביי נוסבוים, פאלודניאווא 11.

דאס ביי-ערעפענטע יודישע אפטיק-געשעפט
„Opticum"
28 פיעטריקאווער 28
מאכט בעקאנט דער ג. קונדשאפט, אז זי בעזיצט אויף לאגער א גרויסען אויסוואהל פון פערשידענע ברילען, בינאקלען, אלערליי צילינדער-גלעזער, קאמבינירטע גלעזער, טערמאמעטערס א. ז. וו.
אלעס צו די ביליגסטע פרייזען.
ס'ווערען אויך אויסגעפיהרט זעמטליכע רעצעפטען פינקטליך און רעיעל.
געדענקט די אדרעס:
28 פיעטריקאווער 28.

לאקאלען
3 צימער און קיך מיט אלע בעקוועהמליכקייטען, זונען-זייטע, אויך א ענצעל-צימער מיט בעקוועמליכקייטען אפצוגעבען. צו ערפאהרען פאלודנ. 18, ביים וועכטער.

פערשידענעס
א גוט-איינגעפיהרט געשעפט מיט אלע איינריכטונגען איז פון זאפארט איבערצוגעבען צוליב פאמיליען-אנגעלעגענהייטען. אפערטען אין אדמ. אונטער „גוט געשעפט".

אכטונג! ווער עס וויל האבען די עלעגאנטסטע היטען צום זומער-סעזאן אויך Hückel ווי אויך די בעסטע יודישע היטלעך, טובענע, סאמעטענע, זיידענע צו ביליגע פרייזען. אויך אלע ארט שילער-היטלעך בעקומט איהר נור אין בעוואוסטען הוט-געשעפט „Szerlauns" פיעטריקאווער 10. קומט און איבערצייגט אייך! שבת איז מיין געשעפט געשלאסען.

Zagubiony został kwit kaucyjny Elektrowni Łódzkiej na zł. 15.– za № 56205 z dn. 15/VI 1929 na imię M. Mekler, Piotrkowska 58.

Zaginiony został kwit kaucyjny Elektrowni Łódzkiej na imię Judy Gliksmana, Piotrk. 167 za № 105056 z dn. 18/7–1934 r. na zł. 20.—

לעטשניצע
פאר ווענעריש קראנקע
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
לאדז, זאוואדזקא 1
טעל. 122-73
מעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד.
וועגעריש-קראנקע, מענערשוואכע און הויט-קראנקהייטען
אנאליזען פון בלוט און אורין
די פערהיטונגס-סטאציע
אין מעטיג א גאנצען מעת לעת
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל
א בעראטונג 3 זל.

Dr. med.
M. TAUBENHAUS
צוריקגעקעהרט
ספעציאליסט
פאר אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט
זגיערזשער 11, טעלעפאן 246-09
נעמט אן פון 8–9 פריה און פון 4–8 אוו.

Dr. med.
Ignacy Grynberg
אינערליכע קראנקהייטען
(ספעצ. פאר הארץ-קראנקהייטען)
CEGIELNIANA 17, tel. 174-15
נעמט אן פון 6 ביז 7.30 אווענד.

Dr. med.
M. JAKOBSON
כירורג
ביינער-כירורג-ספעציאליסט
צוריקגעקעהרט
D-ra STERLINGA 22,
telefon 174·42.

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראלאג
ספעצ. פאר נירען בלאז און אורין-קראנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעמט אן פון 9–11 און פון 6–8 אווענט.

וויכטיג פאר אלע!
דרוקעריי
בראמבערג
8 – לאדז – 8
צעגעלניאנא
טעלעפאן 255-09.
קאנפעקציאנערען
מיטען-עטיקעטען
שנעל-מיסטער
מאס-ביכער
בעקער-מייסטער
ברויט-צעטלען
טריקאטאזש-פאתים
טריקא-עטיקעטען
שטרימף-פאבריק
שטרימף-
באנדעראלען
וועש-פאבריק
פעראוויר. עטיקעטען
און טיטלען
בריפבויגען, קאנווערטען, רעכנונגען ווי אויך
התגנות-קארטען צו ביליגע פרייזען.

DR. MED.
L. Pikielny
UROLOG
ספעציאליסט פאר נירען, בלאזען און אורין-קראנקהייטען
NAWROT 8, tel. 219-90
נעהמט אן פון 4—7 נאכמיטאג
צוריקגעקעהרט.

ד"ר העללער
ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער - שוואכע
8 טראוגוטא 8, טעל. 79-89.
נעמט אן פון 8–11 און פון 4–8 אווענט
זונטאג פון 10–2 מיטאג.
פאר פרויען – א ספעציעלער ווארטע-זאל
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען

Dr.
Szymon Grynberg
ווישניאווא גורא
(Willa Cyka) טעל. 26
נעמט אן אין לאדז
פילסודסקיעגא 55, טעל. 168-58
אין פון 1—2 און פון 5—6 נאכמ.

לעטשניצע
פאר ווענעריש-קראנקע
מענער - שוואכע און הויט-קראנקהייטען
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
פיעטריקאווער 45
מעטיג פון 9 פריה ביז 9 אווענד.
פרויען און קינדער נעמט אן א פרוי-דאקטאר פון 11–1 און פון 5–7 אווענד.
א בעראטונג 3 זל.

DR. MED.
J. Szreiber
כירורג
צוריקגעקעהרט
Narutowicza 9. tel. 122-95.
נעמט אן פון 2–3 נאכמ. און פון 5 - 7 אוו.

Dr. med.
M. GLAZER
ספעציאליסט פאר הויט- און ווענערישע קראנקהייטען
ZACHODNIA 64, tel. 185-49
נעהמט אן פון 12–2 מיטאג און פון 7 ביז 8.30 אווענד.
זונטאג און חגאות פון 10–12 בייטאג.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub. Redaktor odpowiedzialny: Chanon Kaufman.
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat". Piotrkowska 21.